

**DIAGNOZA LOKALNYCH
ZAGROŻEŃ SPOŁECZNYCH
ZWIĄZANYCH ZE ZJAWISKIEM
PRZEMOCY
W GMINIE KĘTRZYN
2023 ROK**

Spis treści

Wstęp.....	3
METRYKA GMINY	4
Położenie	4
Demografia.....	5
Zespół Interdyscyplinarny	6
Procedura „Niebieskiej Karty”	7
Punkt Konsultacyjno-Psychoedukacyjny	8
Szkolenia pracowników służb społecznych	8
Ważniejsze oddziaływania profilaktyczne skierowane do dzieci i młodzieży	9
Przestępczość	10
ZJAWISKO PRZEMOCY W GRUPIE DOROSŁYCH MIESZKAŃCÓW	12
Cele badania	12
Metoda i technika badawcza	12
Grupa badana.....	12
Skala zjawiska przemocy domowej	12
Postawy mieszkańców dotyczące przemocy domowej	17
Przekonania dotyczące wychowania dzieci	21
BADANIA WŚRÓD PRACOWNIKÓW GMINNEGO OŚRODKA POMOCY SPOŁECZNEJ	23
Metodologia	23
Wyniki badania.....	24
ZJAWISKO PRZEMOCY WŚRÓD DZIECI I MŁODZIEŻY	30
Metodologia	30
Cel badania.....	30
Relacje z rodzicami, nauczycielami oraz klimat szkoły.....	30
Zjawisko przemocy rówieśniczej	36

Zjawisko przemocy domowej	43
Cyberprzemoc	45
Porównanie wyników badań realizowanych w 2020 roku do wyników badań z 2023 roku ...	47
Podsumowanie badań ankietowych i rekomendacje	51
Spis tabel i wykresów.....	55

Wstęp

Niebieska Linia, czyli Ogólnopolskie Pogotowie dla Ofiar Przemocy w Rodzinie, które oferuje pomoc osobom pokrzywdzonym różnego rodzaju przestępstwami, a także ich rodzinom czy świadkom tego typu zdarzeń, podkreśla, że do zdefiniowania przemocy konieczne jest spełnienie czterech warunków:

- działanie lub zaniechanie jest intencjonalne,
- jedna osoba ma wyraźną przewagę nad drugą,
- działanie bądź zaniechanie narusza prawa i dobra osobiste drugiej,
- osoba, która doświadcza przemocy, doznaje cierpienia oraz szkód fizycznych i psychicznych.

Zjawisko przemocy jest niezwykle skomplikowane i przez wiele osób bagatelizowane. Nie wszyscy zdają sobie sprawę, że jest ono obecne w życiu codziennym niemal każdego człowieka.

Raport ma na celu przedstawienie wyników badań ankietowych przeprowadzonych w drugiej połowie 2023 roku, obejmujących zagadnienia związane z występowaniem przemocy, a także postawami społecznymi wobec tego zjawiska.

Dane dotyczące zjawiska przemocy uzyskane zostały w drodze anonimowych badań ankietowych przeprowadzonych w gminie Kętrzyn wśród trzech grup reprezentujących lokalne środowiska:

- dorośli mieszkańcy gminy;
- pracownicy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej;
- uczniowie szkół podstawowych z klas IV-VIII.

Dane pochodzące z badań ankietowych uzupełniono o dane na temat funkcjonowania Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, Zespołu Interdyscyplinarnego oraz Policji.

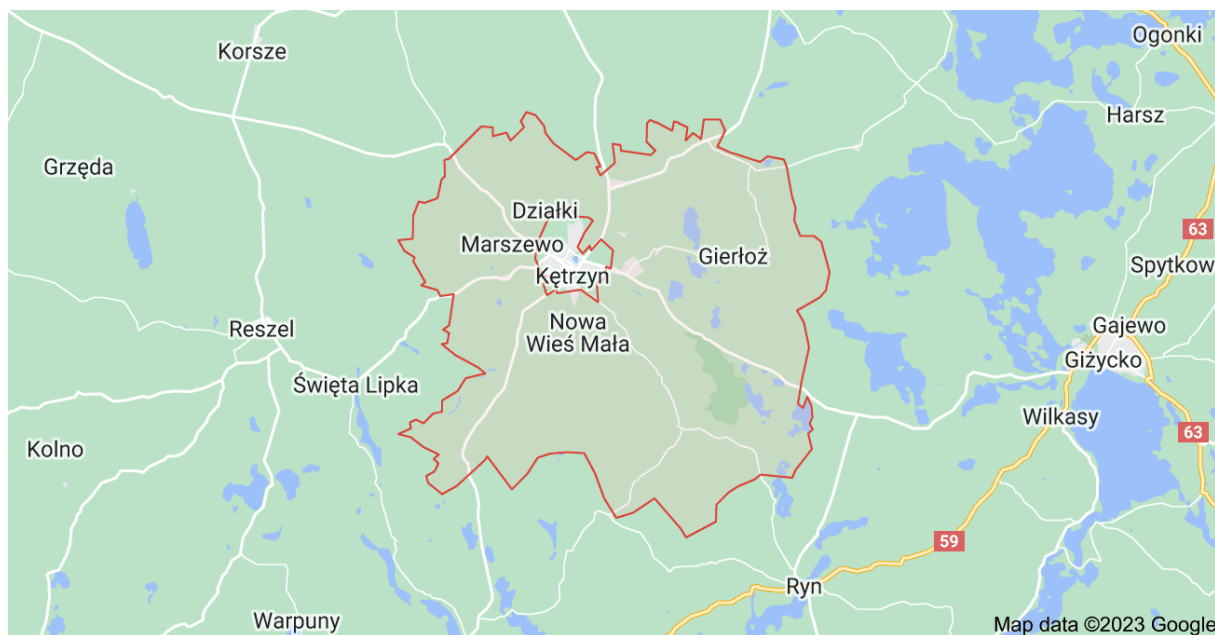
METRYKA GMINY

Położenie

Gmina Kętrzyn położona jest w północnej części województwa warmińsko-mazurskiego w powiecie kętrzyńskim. Gmina Kętrzyn otacza swoim obszarem Miasto Kętrzyn. W sąsiedztwie Gminy zlokalizowane są Gminy; Barciany, Giżycko, Korsze, Mrągowo, Reszel, Ryn, Srokowo i Węgorzewo. Gmina Kętrzyn zajmuje obszar 285,73 km², co stanowi 23,5% powierzchni powiatu kętrzyńskiego oraz niespełna 1,2% powierzchni województwa warmińsko-mazurskiego.

Na terenie Gminy Kętrzyn położonych jest 79 miejscowości, z czego największe z nich to Karolewo (814 mieszkańców) oraz Wopławki (582 mieszkańców).

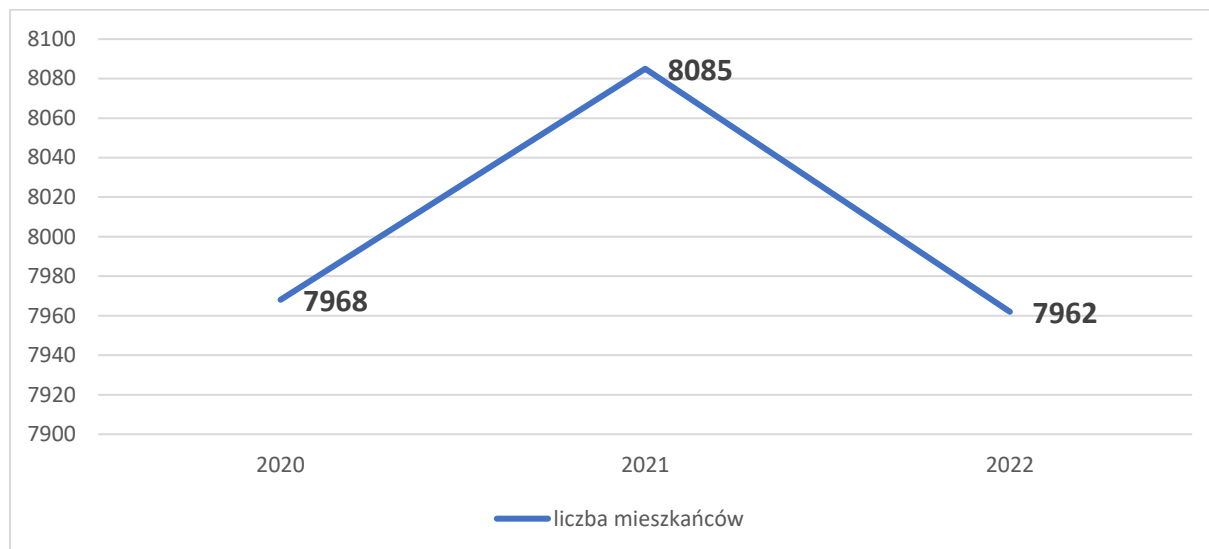
Rysunek 1. Położenie gminy Kętrzyn.

Demografia

Na dzień 31.12.2022 r. gmina Kętrzyn liczyła ogółem 7962 mieszkańców. W 2022 r. liczba ludności Gminy Kętrzyn zmniejszyła się w porównaniu do roku poprzedniego.

Wykres 1. Liczba mieszkańców w latach 2020-2022.

Źródło: Raport o stanie Gminy Kętrzyn za 2020, 2021, 2022 rok.

Gmina Kętrzyn ma ujemny przyrost naturalny wynoszący -39. W 2022 roku na terenie gminy **urodziło się 55 dzieci, a zmarły 94 osoby.**

Tabela 1. Przyrost naturalny w Gminie Kętrzyn- lata 2020-2022.

	Urodzenia	Zgony	Przyrost naturalny
2020	71	109	-38
2021	67	99	-32
2022	55	94	-39

Źródło: Raport o stanie Gminy Kętrzyn za 2020, 2021, 2022 rok.

Zespół Interdyscyplinarny

Gminny program przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie na lata 2021- 2025 jest realizowany w oparciu o w/w ustawę o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz został przyjęty przez Radę Gminy Uchwałą Nr XXV/130/2020 z dnia 23 października 2020 roku. Jego realizatorem jest Gminny Zespół Interdyscyplinarny ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Realizacja zadań Zespołu Interdyscyplinarnego:

- a) Działania w środowisku zagrożonym przemocą domową mających na celu przeciwdziałanie temu zjawisku:
 - 2020 rok- edukacja publiczna, praca grup roboczych (obecnie grupy diagnostyczno-pomocowe) w zakresie diagnozy i ustalania planu pomocy, monitoring środowisk;
 - 2021 rok- edukacja publiczna, praca grup roboczych (obecnie grupy diagnostyczno- pomocowe) w zakresie diagnozy i ustalania planu pomocy, monitoring środowisk;
 - 2022 rok- edukacja publiczna, praca grup roboczych (obecnie grupy diagnostyczno- pomocowe) w zakresie diagnozy i ustalania planu pomocy, monitoring środowisk.
- b) Liczba interwencji w środowisku dotkniętym przemocą domową:
 - 2020 rok- 34 interwencje (interwencje policji lub służb społecznych zakończone sporządzeniem Niebieskiej Karty „A”);
 - 2021 rok- 41 interwencji (interwencje policji lub służb społecznych zakończone sporządzeniem Niebieskiej Karty „A”);
 - 2022 - 20 interwencji (interwencje policji lub służb społecznych zakończone sporządzeniem Niebieskiej Karty „A”).
- c) Działania mające na celu rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielania pomocy w środowisku lokalnym:
 - 2020 rok- zamieszczanie informacji na tablicy informacyjnej w GOPS oraz stronie internetowej;
 - 2021 rok- zamieszczanie informacji na tablicy informacyjnej w GOPS oraz stronie internetowej;

- 2022 rok- zamieszczanie informacji na tablicy informacyjnej w GOPS oraz stronie internetowej.
- d) Liczba zainicjowanych działań w stosunku do osób stosujących przemoc domową:
- 2020 rok– 11 działań, w tym 5 wniosków o leczenie odwykowe, 6 skierowań na program korekcyjny;
 - 2021 rok- 14 działań, w tym 10 wniosków o leczenie odwykowe, 3 zawiadomienia o popełnieniu przestępstwa, 1 skierowanie na program korekcyjny;
 - 2022 rok- 6 działań, w tym 3 wnioski o leczenie odwykowe, 3 skierowania na program korekcyjny.

Procedura „Niebieskiej Karty”

Dane zawarte w tabeli 3 wskazują, że w 2022 roku w porównaniu z 2021 rokiem zmalała liczba procedur „Niebieskiej Karty”. Podmiotem, który najczęściej wszczyna ową procedurę jest Policja.

Tabela 2. Liczba sporządzonych „Niebieskich Kart A” wszczynających procedurę w latach 2020-2022 przez przedstawicieli poszczególnych podmiotów

Procedura „Niebieskiej Karty”			
	2020 r.	2021 r.	2022 r.
Ogółem, w tym przez:	27	34	18
Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	1	2	1
Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	0	0	0
Policja	26	32	17
Oświata	0	0	0

Źródło: dane z Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kętrzynie.

Punkt Konsultacyjno-Psychoedukacyjny

Na terenie gminy Kętrzyn funkcjonuje Punkt Konsultacyjno- Psychoedukacyjny. Dane zawarte w tabeli 3 wskazują, że w 2022 roku w porównaniu z 2021 rokiem zmalała liczba rodzin korzystających z pomocy Punktu.

Tabela 3. Punkt Konsultacyjno-Psychoedukacyjny- liczba rodzin.

Punkt Konsultacyjno Psychoedukacyjny			
	2020 r.	2021 r.	2022 r.
Liczba rodzin korzystających z pomocy Punktu (ogółem)	64	71	53
Rodziny z problemem przemocy	23	29	18
Rodziny z problemem alkoholowym	17	25	19

Źródło: dane z Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kętrzynie.

Szkolenia pracowników służb społecznych

Szkolenia w których uczestniczyli pracownicy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Zespołu Interdyscyplinarnego:

- 2020 rok:
 - *Zmiany w prowadzeniu procedury NK. Praca GR w czasie i po pandemii* (pracownicy socjalni);
 - *Praktyczne aspekty interwencji i pomocy osobom dotkniętym przemocą, Zadania i rola służb* (pracownicy socjalni);
 - *Organizacja posiedzeń GR i ZI oraz monitorowanie rodzin objętych procedurą w okresie pandemii* (Zespół Interdyscyplinarny).
- 2021 rok:
 - *Kontakt i praca z osobą stosującą przemoc w obszarze interwencji i pomocy psychologicznej* (kuratorzy sądowi i pracownicy socjalni);
 - *Wczesne wykrywanie syndromów dziecka krzywdzonego* (pracownicy socjalni);
 - *Organizacja pracy i kompetencje członków GR i ZI (ZI);*
 - *Profilaktyka i praca z osobą doznającą przemocy i współuzależnioną* (pracownicy socjalni).

➤ 2022 rok:

- *Najnowsze zmiany i projekt zmian w przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie 2020 – 2022 (ZI i GR);*
- *Agresja dzieci i młodzieży skierowana do nauczyciela i rówieśników (nauczyciele i pedagodzy szkół gminnych);*
- *Przegląd zadań GKRPA i ZI – przeciwdziałanie przemocy w aspekcie teoretycznym i praktycznym (ZI i GKRPA);*
- *Praca z osobami z problemem przemocy w rodzinie i problemem alkoholowym w procedurze „Niebieskiej Karty” (pracownicy socjalni).*

Ważniejsze oddziaływania profilaktyczne skierowane do dzieci i młodzieży

Na terenie gminy Ketrzyn w latach 2020-2022 prowadzono działania profilaktyczne skierowane do dzieci i młodzieży m.in.:

➤ 2020 rok:

„Bezpieczne zachowania w szkole”; „Bezpieczne zachowania na drodze”;
„Cyberprzemoc”;

➤ 2021 rok:

„Złość i gniew, czyli jak radzić sobie z emocjami”;

➤ 2022 rok:

Akcje charytatywne, spotkania z psychologiem.

Przestępczość

Na podstawie danych zawartych w tabeli 4 należy stwierdzić, że w ostatnim roku wzrosła liczba takich przestępstw jak: kradzież z włamaniem, uszkodzenie mienia oraz kradzież mienia. Tendencję spadkową obserwuje się w przypadku psychicznego i fizycznego znęcania się nad rodziną.

Tabela 4. Przestępczość na terenie gminy w latach 2020-2022.

	2020	2021	2022
Kradzież z włamaniem	8	13	19
Fizyczne i psychiczne znęcanie się nad rodziną	164	201	152
Pobicie	4	6	6
Uszkodzenie mienia	9	4	8
Kradzież pieniędzy wraz z dokumentami	-	0	0
Kradzież mienia	12	12	22

W latach 2021-2022 zmalała liczba osób doznających przemocy domowej. Osobami doznającymi przemocy domowej najczęściej padają kobiety, zaś osobami stosującymi przemoc domową są mężczyźni. Osoby stosujące przemoc domową nierzadko są pod wpływem alkoholu. Szczegółowe dane w tym zakresie przedstawia tabela 5.

Tabela 5. Liczba zdarzeń związanych z przemocą domową.

	2020	2021	2022
Liczba interwencji dotyczących przemocy domowej	34	42	14
Liczba osób doznających przemocy domowej- ogółem, w tym:	47	73	15
• Kobiety	24	31	11
• Mężczyźni	10	10	3
• Małoletni do 13 roku życia	13	32	1
Liczba osób stosujących przemoc domową- ogółem, w tym:	34	42	14
• Kobiety	4	3	0
• Mężczyźni	30	39	14
• Nieletni	0	0	0
Liczba osób stosujących przemoc domową pod wpływem alkoholu- ogółem, w tym:	34	42	13
• Kobiety	4	3	0
• Mężczyźni	30	39	13
• Nieletni	0	0	0
Liczba dzieci obecnych podczas interwencji	13	32	1

ZJAWISKO PRZEMOCY W GRUPIE DOROSŁYCH MIESZKAŃCÓW

Cele badania

Celem badania była diagnoza zjawiska przemocy, w szczególności:

- zbadanie nasilenia występowania przemocy domowej w środowisku lokalnym;
- zbadanie występujących form przemocy domowej;
- zbadanie postaw mieszkańców dotyczących wychowania dzieci;
- zbadanie postaw i opinii mieszkańców dotyczących zagadnień związanych z przemocą domową.

Metoda i technika badawcza

Niniejsza diagnoza została przeprowadzona metodą badań ilościowych. Badania ilościowe to głównie sondaże kwestionariuszowe, które mogą być przeprowadzane wśród dużej grupy badanych.

Dorośli mieszkańcy badani byli za pomocą metody PAPI (wywiad bezpośredni realizowany przy użyciu papierowej ankiety). Wykorzystana technika badawcza opierała się na bezpośrednim komunikowaniu się ankietera z respondentami, przy wykorzystaniu ustrukturyzowanego narzędzia badawczego, jakim był kwestionariusz ankiety. Wyniki przedstawione w raporcie mają charakter procentowy.

Grupa badana

Badania obejmowały mieszkańców w gminie Kętrzyn, którzy ukończyli osiemnasty rok życia. Respondenci zostali poinformowani o anonimowym charakterze ankiety oraz możliwości rezygnacji z badania w dowolnym momencie.

W badaniu wzięło udział łącznie 100 osób, z czego 84% stanowiły kobiety, a 16% stanowili mężczyźni.

Skala zjawiska przemocy domowej

Zgodnie z art. 2 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy domowej przez pojęcie przemocy domowej rozumie się: „jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie, wykorzystujące przewagę fizyczną, psychiczną lub ekonomiczną, naruszające prawa lub dobra osobiste osoby doznającej przemocy domowej, w szczególności:

- a) narażające tę osobę na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia lub mienia,

- b) naruszające jej godność, nietykalność cielesną lub wolność, w tym seksualną,
- c) powodujące szkody na jej zdrowiu fizycznym lub psychicznym, wywołujące u tej osoby cierpienie lub krzywdę,
- d) ograniczające lub pozbawiające tę osobę dostępu do środków finansowych lub możliwości podjęcia pracy lub uzyskania samodzielności finansowej,
- e) istotnie naruszające prywatność tej osoby lub wzbudzające u niej poczucie zagrożenia, poniżenia lub udręczenia, w tym podejmowane za pomocą środków komunikacji elektronicznej”.

Stosowanie przemocy wobec członków rodziny jest zjawiskiem powszechnym, istniejącym od zawsze we wszystkich społeczeństwach. Jeżeli statystyki ukazują zjawisko jako marginalne, to oznacza, że przemoc domowa nie jest ujawniana.

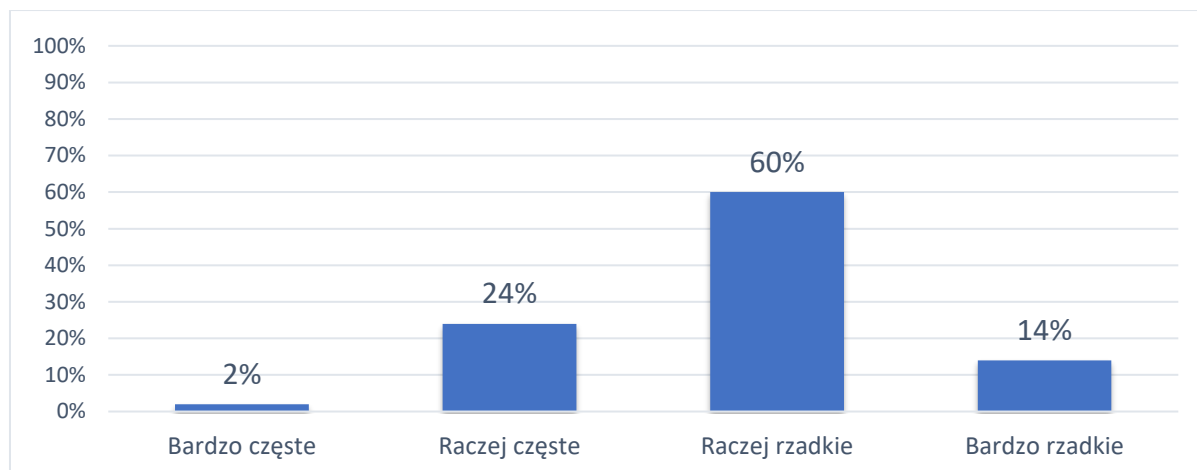
Funkcjonariusze Policji w 2022 r. wypełnili łącznie 61645 formularzy „Niebieska Karta – A”. Liczba osób, co do których istniało podejrzenie, że były dotknięte przemocą wyniosła ogółem 71631, z czego 51935 stanowiły kobiety, 10982 osoby małoletnie, zaś 8714 mężczyźni. W 2021 roku dane były zbliżone. Formularzy „Niebieska Karta – A” wypełniono ogółem 64250. Wówczas liczba osób, co do których istniało podejrzenie, że są dotknięte przemocą ogółem wynosiła 75761, w tym 55112 stanowiły kobiety, osoby małoletnie 11129, a mężczyźni 9520¹.

Z policyjnych statystyk wynika, że mimo, iż liczba przypadków przemocy domowej spada od 2014 roku (wtedy liczba wypełnionych formularzy „Niebieska Karta – A” wynosiła ogółem 77808; a łączna liczba osób, co do których istniało podejrzenie, że są dotknięte przemocą wynosiła 105332), to przypadki przemocy wciąż są poważnym problemem w społeczeństwie.

¹ <https://statystyka.policja.pl/st/wybrane-statystyki/przemoc-w-rodzinie/201373,Przemoc-w-rodzinie-dane-od-2012-roku.html> (data dostępu: 24.11.2023 r.).

W pierwszej kolejności zapytano mieszkańców gminy Kętrzyn o rozpowszechnienie zjawiska przemocy domowej w miejscowości, w której mieszkają. **W subiektywnej ocenie większości badanych (łącznie 74%) przemoc domowa jest w ich społeczności lokalnej raczej i bardzo rzadkim zjawiskiem.**

Wykres 2. Jak częste jest w Pana/Pani opinii zjawisko przemocy domowej Pana/Pani miejscowości?

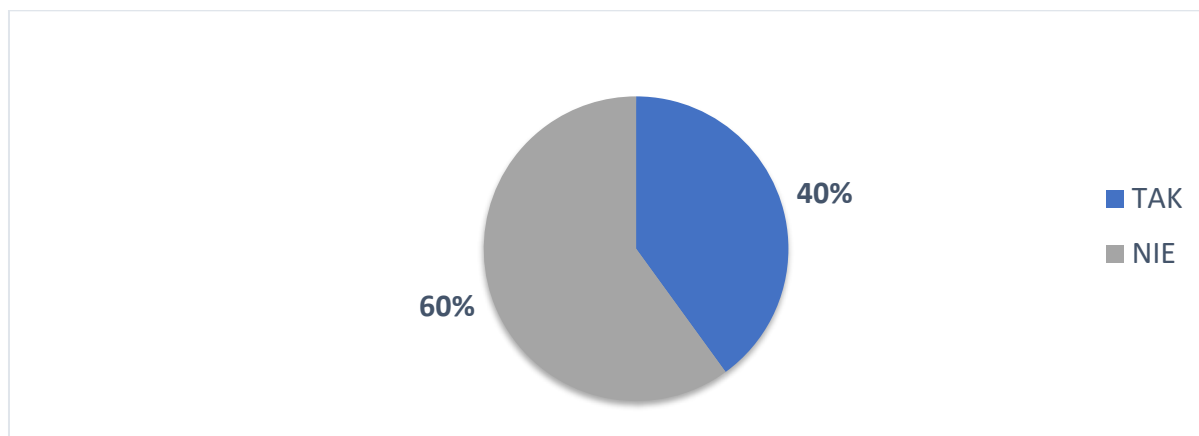
Kolejno, niespełna połowa badanych (44%) wskazała, że nie ma w swoim otoczeniu osób doświadczających przemocy domowej. Tym samym, 25% odpowiedziało, że zna takie osoby, a 31% zaznaczyło, że nie ma pewności, ale ma podejrzenia, że w ich otoczeniu są osoby doznające przemocy domowej.

Wykres 3. Czy w Pana/Pani otoczeniu są osoby (znane osobiście lub "ze słyszenia") doświadczające przemocy domowej?

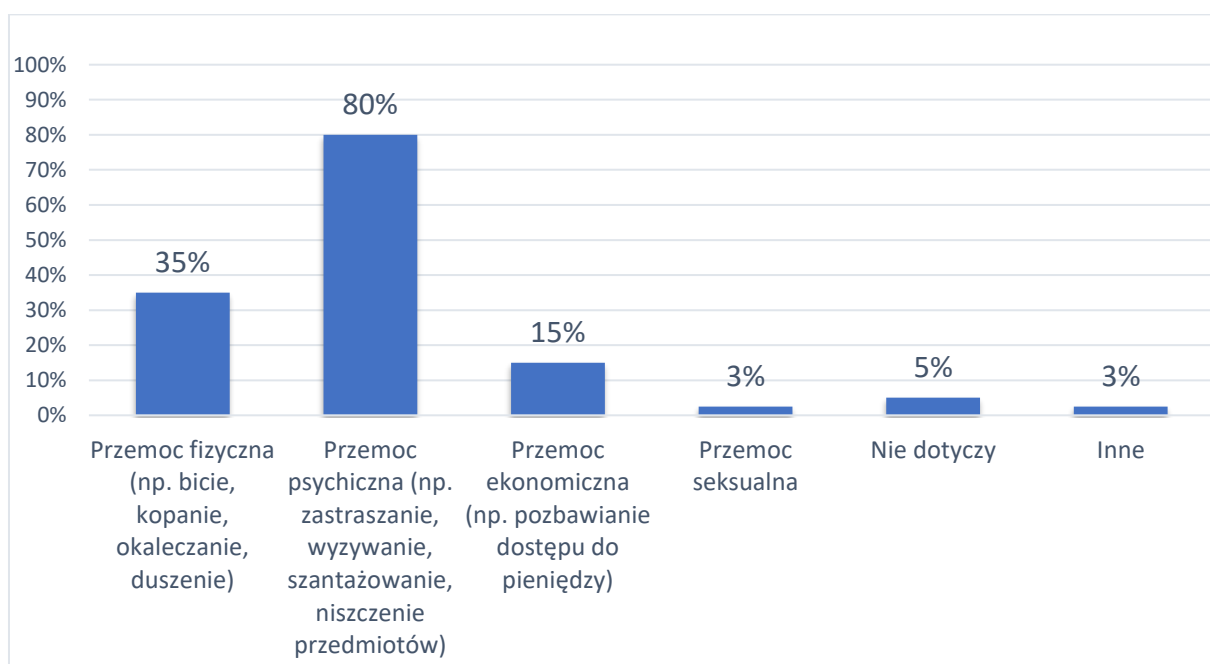

Następnie zapytano badanych o ich osobiste doświadczenia związane z występowaniem przemocy domowej- **40% respondentów przyznało, że sami doświadczyli przemocy ze strony członka swojej rodziny.** Jeżeli chodzi o rodzaj doświadczanej przemocy to **badani ci wskazują najczęściej, że doświadczyli przemocy psychicznej (80%).** Mniejsze odsetki respondentów zaznaczyły, że doznały przemocy fizycznej (35%). W dalszej kolejności ankietowani odpowiadali, że są osobami, które doznały/ doznają **przemocy ekonomicznej (15%), przemocy seksualnej (3%) oraz innej niż wskazane formy przemocy (3%).** Uzyskane wyniki wskazują, że niektórzy mieszkańcy doświadczają/ doświadczyły więcej niż jednej formy przemocy domowej.

Wykres 4. Czy kiedykolwiek doświadczył/a Pan/i przemocy od członka swojej rodziny?

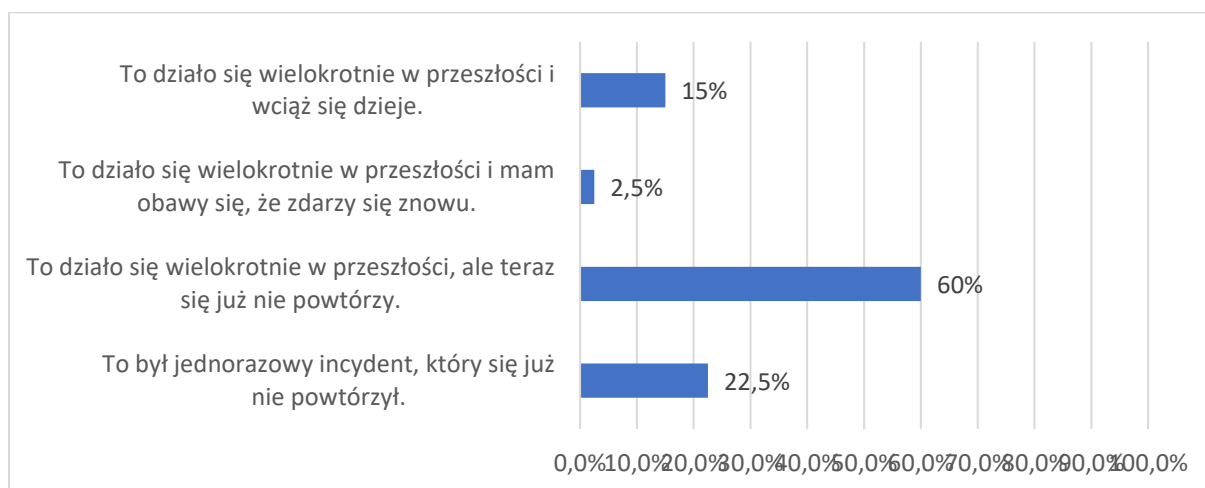
Wykres 5. Jakiego rodzaju była to przemoc (można zaznaczyć więcej niż jedną odpowiedź)?²

² Odsetki dotyczą badanych, którzy doznają/ doznali przemocy domowej.

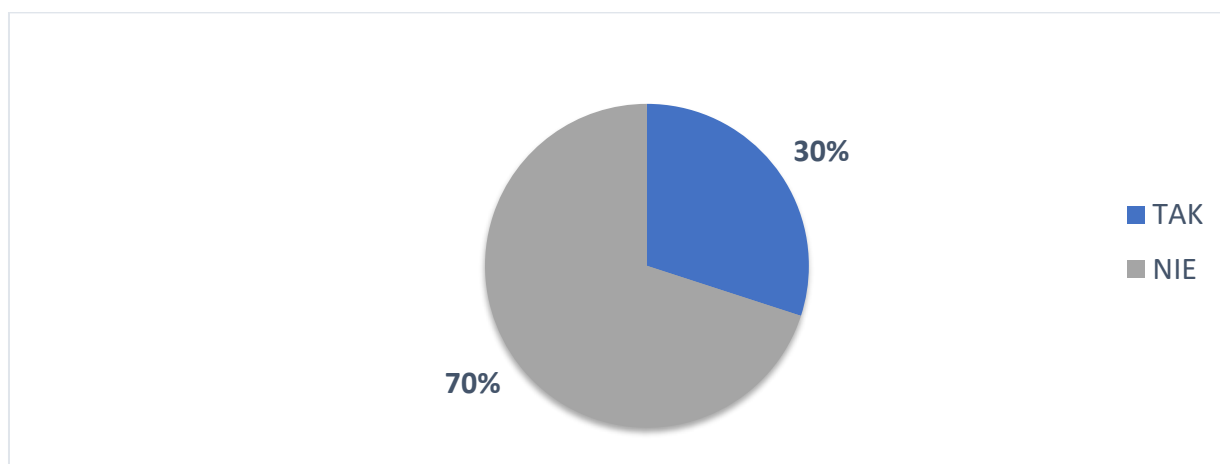
Ponad połowa ankietowanych- **60%** przyznało, że w przeszłości wielokrotnie doznało przemocy domowej, ale takie sytuacje już się nie powtórzą. Kolejno, **22,5%** deklaruje, że doznali przemocy raz w życiu i nigdy więcej się nie powtórzyło. Jednakże, **15%** respondentów zaznaczyło, że w przeszłości wielokrotnie doznało przemocy domowej i wciąż jej doznaje, a **2,5%** badanych odpowiedziało, że wiele razy doznało przemocy domowej i ma obawy, że zdarzy się to ponownie³.

Wykres 6. Jak zakończyła się ta sytuacja?

Tylko **30%** ankietowanych, którzy doznali przemocy domowej, prosiło o pomoc w tej sytuacji osoby trzecie- Policję, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, księdza, kuratora, psychologa oraz bliższą lub dalszą rodzinę. Aczkolwiek, większość- **70%** nie zgłosiło nikomu, że jest wobec nich stosowana przemoc domowa.

Wykres 7. Czy w związku ze stosowaną wobec Pana/Pani przemocą, poprosił/a Pan/i, o pomoc (np. bliską osobę, instytucję, osobę duchowną, sąsiadów)?

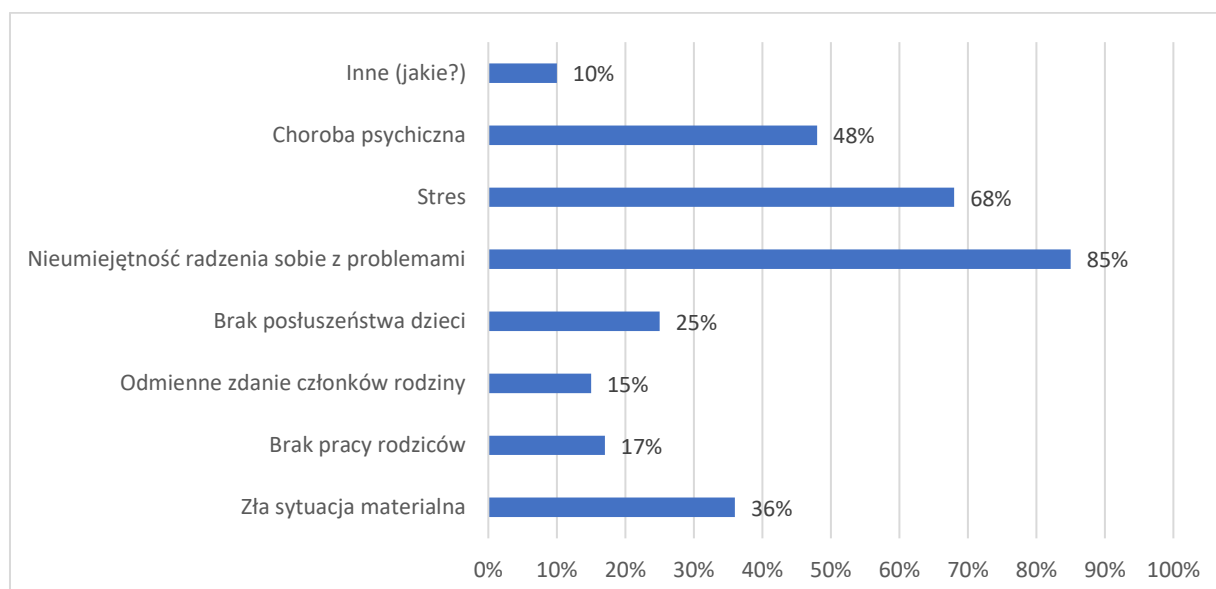
³ Odsetki dotyczą badanych, którzy doznają/ doznali przemocy domowej.

Postawy mieszkańców dotyczące przemocy domowej

Należy pamiętać, że nie ma jednej przyczyny przemocy domowej. Do przemocy dochodzi w wyniku współwystępowania i interakcji (wzajemnego oddziaływania na siebie) różnych czynników: społecznych, kulturowych i psychologicznych. Możemy mówić o elementach ryzyka, które zwiększają prawdopodobieństwo pojawienia się przemocy domowej, ale nie możemy stwierdzić, że są jej przyczyną. Należą do nich m.in.: normy społeczne i kulturowe, przemoc w rodzinie pochodzenia, środowisko społeczne i warunki życia, uzależnienie/nadużywanie alkoholu i innych środków psychoaktywnych, cechy osobowości⁴.

Zdaniem **85%** mieszkańców gminy Kętrzyn **przyczyną zachowań agresywnych w stosunku do członków rodziny nieumiejętność radzenia sobie z problemami**, **68%** wskazało, że wynika ona ze **stresu**, **48%** zaznaczyło, że powodem jest **choroba psychiczna**, **36%** uważa, że powoduje ją **zła sytuacja materialna**, a **25%** odpowiedziało, że odpowiada za nią **brak posłuszeństwa dzieci**. W dalej kolejności jako przyczyny agresji w stosunku do członków rodziny badani wymieniają **brak pracy rodziców (17%)** czy też **różnicę zdań (12%)**. W pole „inne” respondenci wpisywali: „uzależnienia”, „alkoholizm”, „brak podstawowych więzi rodzinnych i budowania relacji od podstaw”, „wzorce rodzinne”, „doświadczenia z dzieciństwa”.

Wykres 8. Skąd według Pana/Pani bierze się agresja w stosunku do członków rodziny?

⁴<https://www.parpa.pl/phocadownloadpap/Przeciwdzialanie/Przemoc%20w%20rodzinie%20%20sytuacja%20osob%20doznajacych%20przemocy%20w%20rodzinie%20-%20broszura.pdf>

W dalszej części ankiety badane były przekonania dotyczące przemocy oraz funkcjonujące w społeczności lokalnej mity.

Łącznie 93% badanych zdecydowanie lub raczej zgadza się ze stwierdzeniem, że przyczyną przemocy domowej jest alkohol. Warto pamiętać, że spożywanie alkoholu nasila tendencję do stosowania przemocy, ale nie jest jej bezpośrednią przyczyną.

W społeczeństwie jest obecne przekonanie, że przemoc zdarza się tylko w tzw. „złych domach” – **tylko 9% mieszkańców gminy Kętrzyn myśli w ten sposób o przemocy domowej.** Większość badanych- **99% zgadza się ze stwierdzeniem, że osobą doznającą przemocy domowej może być zarówno kobieta, jak i mężczyzna.**

Poniższe wartości dotyczą łącznych odpowiedzi: zdecydowanie prawdziwe i raczej prawdziwe:

- „Przemoc domowa to prywatna sprawa, nikt nie powinien się wtrącać” – **1%;**
- „Przemoc jest tylko wtedy, gdy są widoczne ślady na ciele ofiary” – **3%;**
- „Gdyby ofiara naprawdę cierpiała, odeszłaby od sprawcy” - **8%;**
- „Nie ma czegoś takiego jak gwałt w małżeństwie” - **9%;**
- „Policja nie powinna interweniować w sprawach rodzinnych” – **6%.**

Szczegółowy rozkład odpowiedzi przedstawia Tabela 6.

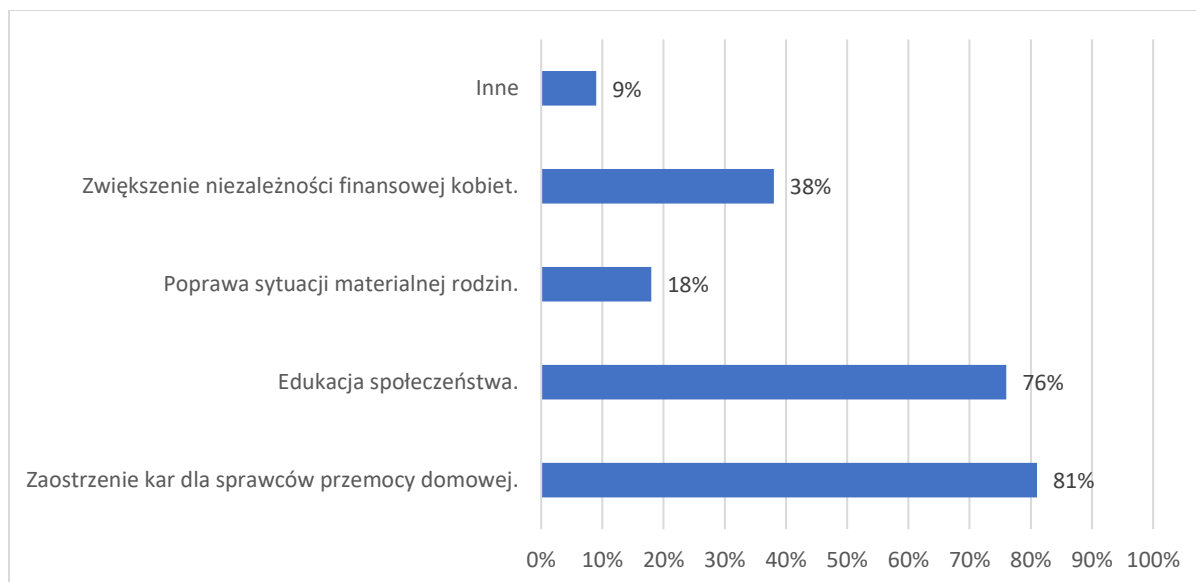
Tabela 6. Przekonania dotyczące przemocy.

Twierdzenie	Zdecydowanie prawdziwe	Raczej prawdziwe	Raczej nieprawdziwe	Zdecydowanie nieprawdziwe
Przyczyną przemocy domowej jest alkohol.	55%	38%	4%	3%
Przemoc zdarza się tylko w rodzinach z marginesu społecznego.	2%	7%	34%	57%
Osobą doznającą przemocy domowej może być zarówno kobieta, jak i mężczyzna.	83%	16%	0%	1%
Przemoc domowa to prywatna sprawa, nikt nie powinien się wtrącać.	1%	0%	16%	83%
Przemoc jest tylko wtedy, gdy są widoczne ślady na ciele ofiary.	2%	1%	9%	88%
Gdyby ofiara naprawdę cierpiała, odeszłaby od sprawcy.	3%	5%	29%	63%
Nie ma czegoś takiego jak gwałt w małżeństwie.	6%	3%	12%	79%
Policja nie powinna interweniować w sprawach rodzinnych.	4%	2%	9%	85%

Następnie zapytano mieszkańców gminy Kętrzyn co ich zdaniem pomogłoby zwalczyć przemoc domową. Większość badanych- 81% odpowiedziało, że przemoc domową pomogłoby zwalczyć zaostrezenie kar dla jej sprawców. Nieco mniej respondentów- 76% zaznaczyło edukację społeczeństwa. W dalszej kolejności ankietowani wskazali zwiększenie niezależności finansowej kobiet (38%) oraz poprawę sytuacji materialnej rodzin (18%). W pole „inne” ankietowani wpisywali: „warsztaty komunikacji interpersonalnej w rodzinie - konflikt jest często, gdy ludzie nie umieją z sobą rozmawiać”, „łatwy i szybki dostęp do psychologa i psychiatry”, „szkolenia dla osób ofiar przemocy i wsparcie

psychologiczne”, „większa kontrola warunków bytowych dzieci, współpraca między szkołami a GOPS, świetlice środowiskowe, mieszkania socjalne, schronienie dla ofiar”, „zwiększenie dostępu do poradni psychologicznej dla rodziców, uświadamianie ich że to ułatwi im radzenie sobie z problemami i stresem, z wychowaniem dzieci, współpracy w rodzinie”.

Wykres 9. Co Pana/Pani zdaniem pomogłoby zwalczyć przemoc domową?

Zdaniem 32% ankietowanych niepodjęmowanie interwencji przez policję mimo zgłoszenia przemocy domowej zdarza się raczej rzadko, 31% wskazało, że zdarza się ono bardzo często, 30%, że czasami, a 7%, że nigdy. Kolejno, 56% mieszkańców uważa, że osoby zgłaszające przemoc domową bardzo często wycofują swoje zgłoszenie, 34% jest zdania, że robią to czasami, a 7%, że robią to raczej rzadko, a 3%, że nie robią tego nigdy. Poza tym 42% badanych uważa, że prokuratury bardzo często umarzają sprawy dotyczące przemocy domowej, 41% odpowiedziało, że takie sytuacje mają miejsce często, a 17%, że raczej rzadko. W opinii 53% respondentów złe warunki i procedury przesłuchania poszkodowanych mają miejsce bardzo często, 29% wskazało, że zdarzają się to często, 16%, że raczej rzadko, a 2%, że nie mają miejsca nigdy. Orzekanie zbyt łagodnych wyroków wobec osób stosujących przemoc domową zdaniem 64% mieszkańców zdarza się bardzo często, 30% uważa, że ma miejsce czasami, a 6% zaznaczyło, że raczej rzadko. Ponadto, 79% wskazało, że sytuacje takie jak długotrwałe dochodzenie i postępowanie sądowe występują bardzo często, 16% uważa, że mają miejsce czasami, a 5%, że raczej rzadko. Powyższe dane wskazują, iż nie wszyscy badani mieszkańcy są przekonani co do tego, że procedury dotyczące przemocy domowej są odpowiednie, a organy ścigania wykonują swoją pracę sumiennie.

Tabela 7. Jak często Pana/Pani zdaniem w przypadku przemocy domowej zdarza się:

	Bardzo często	Czasami	Raczej rzadko	Nigdy
Niepodjęcie interwencji przez policję, mimo zgłoszenia.	31%	30%	32%	7%
Wycofanie zgłoszenia przez osobę zgłaszającą.	56%	34%	7%	3%
Umarzanie sprawy przez prokuraturę.	42%	41%	17%	0%
Złe warunki i procedury przesłuchiwania poszkodowanych.	53%	29%	16%	2%
Orzekanie zbyt łagodnych wyroków.	64%	30%	6%	0%
Długotrwałe dochodzenie i postępowanie sądowe.	79%	16%	5%	0%

Przekonania dotyczące wychowania dzieci

Respondenci otrzymali propozycje sześciu stwierdzeń dotyczących wychowania dzieci, do których trafności mieli się odnieść. Uzyskane **wartości pozwalają sądzić, że większość mieszkańców Gminy Kętrzyn nie przejawia postaw wychowawczych, które są charakterystyczne dla autokratycznego modelu wychowania** (model ten zakłada wyraźny dystans między rodzicami a dzieckiem. Rodzice kontaktują się z nim w sposób formalny, starają się kierować dzieckiem wydając polecenia i zakazy. Uznają tylko racje własne, nie tolerują sprzeciwu. W razie nieposłuszeństwa stosują surowe kary. Od dzieci wymaga się bezwzględnej karności i posłuszeństwa, podporządkowania się wszystkim poleceniom i nakazom rodziców).

Stwierdzenie „**Aby prawidłowo wychować dziecko, należy od czasu do czasu dawać klapsa**” spotkało się z negacją 85% respondentów. Poza tym, 79% mieszkańców uważa, że **nawet łagodne kary fizyczne są przemocą domową**, a 72% ankietowanych zaznaczyło, że **kary fizyczne powinny być zakazane prawem**. Kolejno, 80% jest zdania, że **bicie dziecka jest oznaką bezradności rodziców**.

Kolejne twierdzenie: „**Dziecko powinno bać się rodziców, wtedy łatwiej o posłuszeństwo i szacunek**” spotkało się z negacją 95% respondentów. Dodatkowo,

92% mieszkańców nie zgadza się ze stwierdzeniem, że stosowanie kar fizycznych hartuje dziecko i pozwala sobie lepiej radzić w przyszłości.

Szczegółowy rozkład deklaracji badanych przedstawia Tabela 8.

Tabela 8. Przekonania dotyczące wychowania.

Twierdzenie	Zdecydowanie zgadzam się	Raczej zgadzam się	Raczej nie zgadzam się	Zdecydowanie nie zgadzam się
Aby prawidłowo wychować dziecko należy od czasu do czasu dawać klapsa.	4%	11%	34%	51%
Dziecko powinno bać się rodziców, wtedy łatwiej o posłuszeństwo i szacunek.	3%	2%	28%	67%
Stosowanie kar fizycznych powinno być zakazane prawem.	47%	25%	21%	7%
Kary fizyczne hartują dziecko i pozwalają mu lepiej radzić sobie w przyszłości.	3%	5%	19%	73%
Łagodne kary fizyczne nie są przemocą domową.	6%	15%	31%	48%
Bicie dziecka jest oznaką bezradności rodziców.	51%	29%	10%	10%

BADANIA WŚRÓD PRACOWNIKÓW GMINNEGO OŚRODKA POMOCY SPOŁECZNEJ

Metodologia

Pomoc w przezwyciężaniu trudnych sytuacji życiowych jest instytucją polityki społecznej państwa, w tym organów samorządowych, które zadania z tym związane realizują za pośrednictwem ośrodków pomocy społecznej. Wykonując zadania pomocy społecznej i dyspozycje wynikające z przepisu art. 2 ust. 2 ustawy o pomocy społecznej podmioty te współpracują, na zasadzie partnerstwa, z organizacjami społecznymi i pozarządowymi, Kościołem Katolickim, innymi kościołami, związkami wyznaniowymi oraz osobami fizycznymi i prawnymi, tj. podmiotami, które mogą posiadać informacje o potencjalnych beneficjentach pomocy społecznej. W celu prawidłowego wypełniania zadań z zakresu pomocy społecznej konieczna jest rzetelna identyfikacja osób wymagających objęcia pomocą, jak też należyte wykonywanie obowiązków przez pracowników socjalnych, mające na celu monitorowanie sytuacji społecznej. Niekorzystanie bądź korzystanie w niewielkim stopniu z możliwości współpracy nie zapewnia pełnej i skutecznej identyfikacji i następnie oceny sytuacji osób potrzebujących.

Niewątpliwie, ważną grupą, której badanie jest pomocne w identyfikacji problemów społecznych występujących na terenie gminy są właśnie pracownicy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej.

W badaniu wzięło udział 24 pracowników Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kętrzynie.

Wyniki badania

W pierwszej kolejności badani pracownicy GOPS zostali poproszeni o ocenę istotności problemów występujących w ich środowisku lokalnym. **Najistotniejszymi ich zdaniem problemami są: uzależnienie rodzin od różnych form pomocy społecznej- łącznie 96% oraz problemy opiekuńczo-wychowawcze (rodziców z dziećmi) - łącznie 93%⁵. Z kolei za najmniej istotny problem ta grupa respondentów uznała bezdomność- 83%⁶. Szczegółowy rozkład deklaracji przedstawia tabela 9.**

Tabela 9. Jak poważne/istotne są poniższe problemy w Pana/Pani środowisku lokalnym?

<i>Problem</i>	<i>Bardzo istotny</i>	<i>Raczej istotny</i>	<i>Raczej nieistotny</i>	<i>Zdecydowanie nieistotny</i>
Uzależnienie od alkoholu	47%	40%	13%	0%
Uzależnienie od narkotyków	20%	27%	37%	17%
Przemoc domowa	33%	43%	13%	10%
Bezrobocie	47%	33%	13%	7%
Bieda, ubóstwo	20%	43%	37%	0%
Bezdomność	3%	13%	43%	40%
Niepelnosprawność	13%	57%	27%	3%
Zaniedbanie rozwoju dzieci i młodzieży	40%	40%	20%	0%
Problemy opiekuńczo-wychowawcze (rodziców z dziećmi)	53%	40%	7%	0%
Bezradność osób w sprawach prowadzenia gosp. domowego	30%	47%	23%	0%
Uzależnienie rodzin od różnych form pomocy społecznej	53%	43%	3%	0%

⁵ Suma odpowiedzi *bardzo istotny* i *raczej istotny*.

⁶ Suma odpowiedzi *raczej nieistotny* i *zdecydowanie nieistotny*.

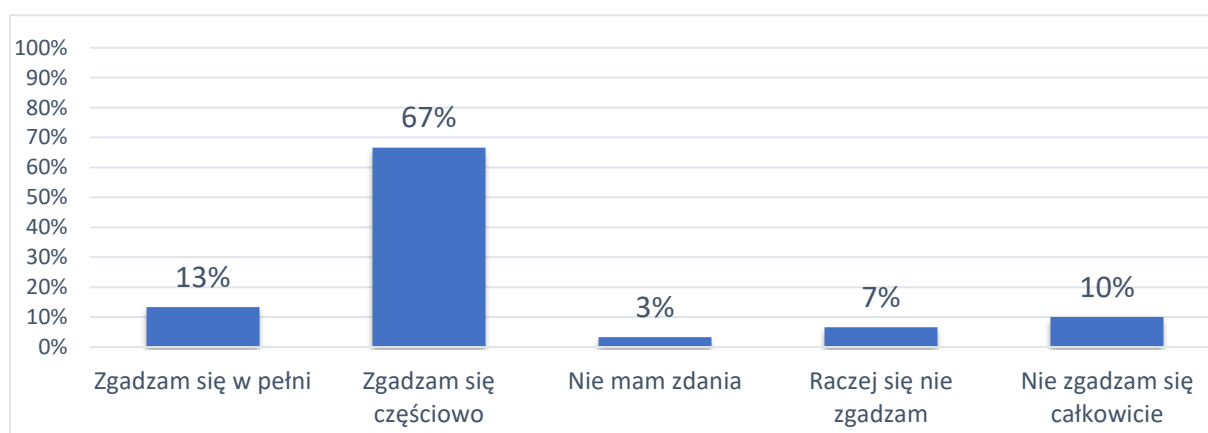
Izolacja społeczna osób starszych	20%	47%	30%	3%
Brak poczucia bezpieczeństwa u mieszkańców gminy	7%	43%	40%	10%
Długotrwałe choroby	13%	60%	23%	3%
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych	43%	43%	13%	0%

Następnie pracownicy GOPS zostali zapytani o to, jakie wsparcie jest ich zdaniem najbardziej potrzebne dla mieszkańców gminy. Było to pytanie otwarte, w którym badani mieli podać swoje propozycje. Pracownicy GOPS wskazywali na: tworzenie nowych miejsc pracy; kształcenie, szkolenie, nabywanie nowych kwalifikacji przez osoby bezrobotne; wsparcie finansowe i prawne; odcięcie od wsparcia oferowanego z każdej strony; pomoc osobom starszym i niepełnosprawnym; polepszenie komunikacji publicznej; lokale mieszkalne w standardzie; walkę z patologią; zapewnienie bezpieczeństwa; uświadamianie; pomoc psychologiczną; wsparcie emocjonalne; aktywizację zawodową; edukację w zakresie spraw wychowawczych; pomoc w radzeniu sobie ze stresem; fachowo funkcjonującego asystenta rodziny, który świetnie zna problemy rodziny i wspólnie z rodziną planuje wydatki; pomoc pracowników socjalnych gminy w bezradności w sprawach opiekuńczych i wychowawczych; poprawę opieki zdrowotnej; pomoc rodzicom w sprawowaniu władzy rodzicielskiej; pomoc pracowników socjalnych lub kuratorów gminnych o ile takowi są w nadzorowaniu rodzin dysfunkcyjnych, patchorkowych.

Pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa, mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości.

Zapytano zatem pracowników pomocy społecznej czy ich zdaniem instytucja, w której pracują pomaga w przezwyciężaniu trudnych sytuacji życiowych- **13% respondentów odpowiedziało, że zgadza się z tym w pełni, a 67%, że zgadza się częściowo. Kolejno 17% wskazało, że raczej się z tym nie zgadza. Pozostałe 3% nie ma zdania na ten temat.** Wyniki te świadczą pośrednio o tym, że większość pracowników GOPS w Kętrzynie zauważa skuteczność i efektywność swojej pracy, a tym samym odczuwa z niej satysfakcję.

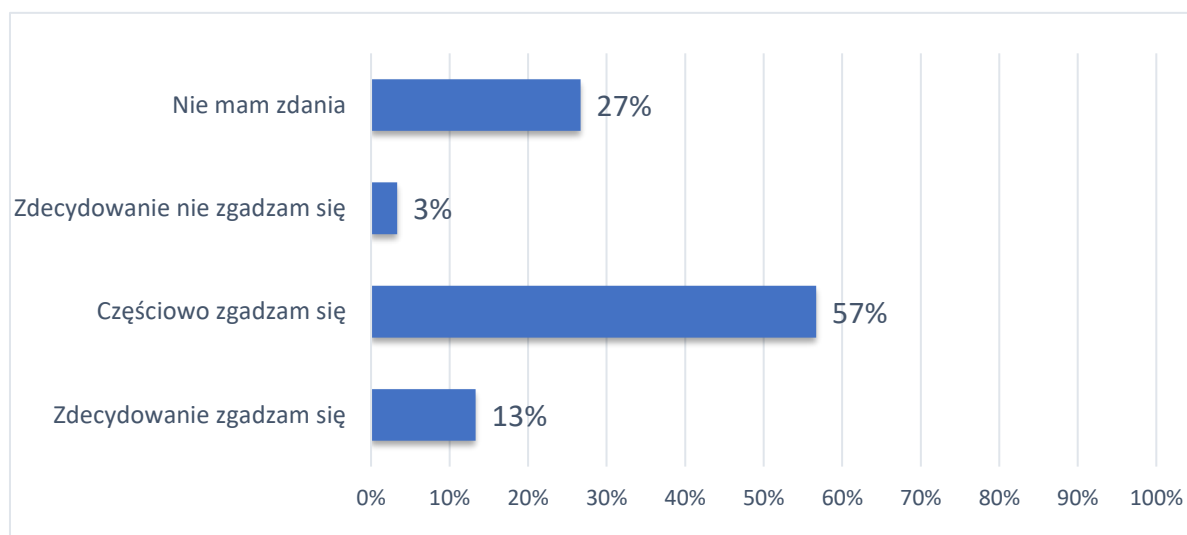
Wykres 10. Czy według Pana/Pani pomoc społeczna pomaga w przezwyciężaniu trudnych sytuacji życiowych?

Gminne ośrodki pomocy społecznej mają zgodnie z prawem status gminnych jednostek organizacyjnych. Zapytano więc pracowników GOPS, czy władze gminy są dobrze poinformowane o potrzebach pomocy społecznej oraz czy wychodzą naprzeciw zgłaszanym przez ośrodek potrzebom.

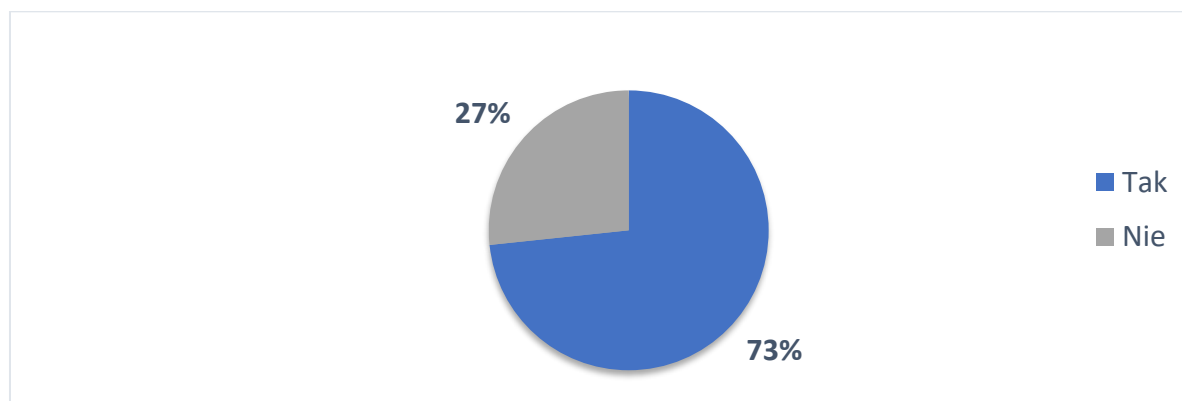
Jak wynika z przeprowadzonych badań, 70% respondentów zdecydowanie lub częściowo zgadza się, że władze gminy są dobrze poinformowane o potrzebach pomocy społecznej. Nie należy jednak bagatelizować, że w opinii 3% ankietowanych władze gminy są o nich źle poinformowane.

Wykres 11. Władze gminy są dobrze poinformowane o potrzebach pomocy społecznej

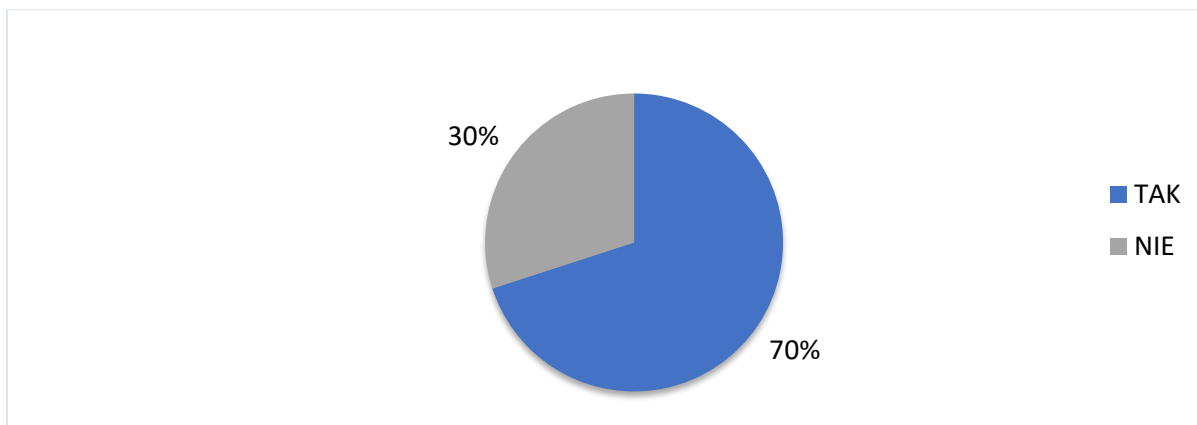
Poza tym, 73% uważa, że władze gminy wychodzą naprzeciw zgłaszanym przez GOPS problemom. Świadczy to o dobrej współpracy owych podmiotów.

Wykres 12. Czy władze gminy Pani/Pana zdaniem wychodzą na przeciw zgłaszanym przez GOPS potrzebom?

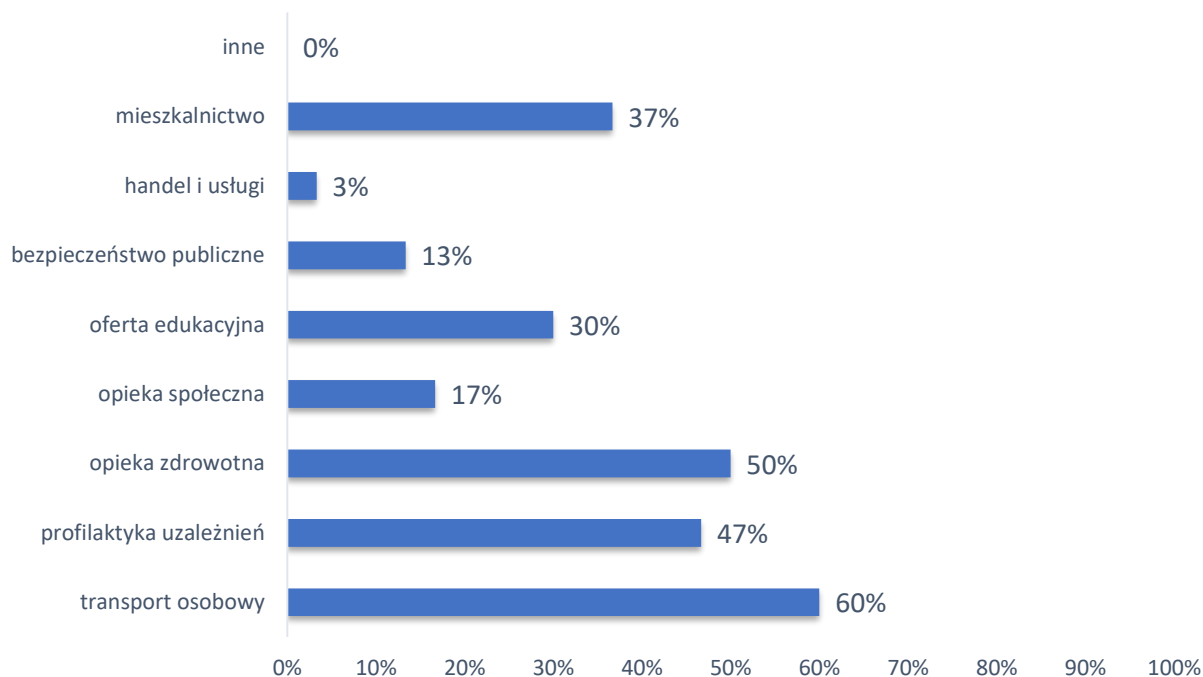
Dodatkowo większość badanych- **70% uważa, że większość potrzeb w sektorze życia społecznego jest w gminie zaspokajana. Przeciwnego zdania jest 30% respondentów.**

Wykres 13. Czy uważa Pani/Pan, iż większość potrzeb w sektorze życia społecznego jest w Gminie zaspokajana?

Zdaniem pracowników GOPS większej uwagi wymaga transport osobowy (60%), opieka zdrowotna (50%) oraz profilaktyka uzależnień (47%). Mniejsze odsetki badanych wskazały na mieszkalnictwo (37%), ofertę edukacyjną (30%), opiekę społeczną (17%), bezpieczeństwo publiczne (13%) oraz handel i usługi (3%).

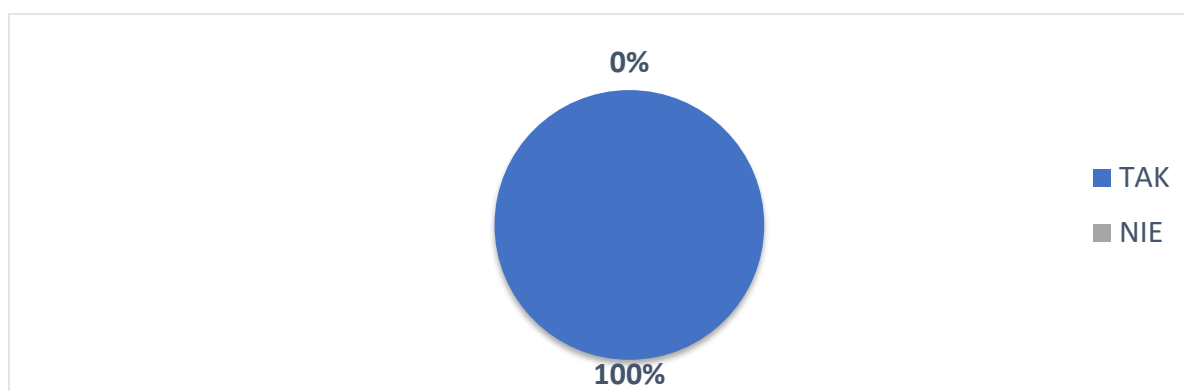
Wykres 14. Proszę wybrać spośród listy grup usług społecznych te, które w Pani/Pana ocenie wymagają większej uwagi:

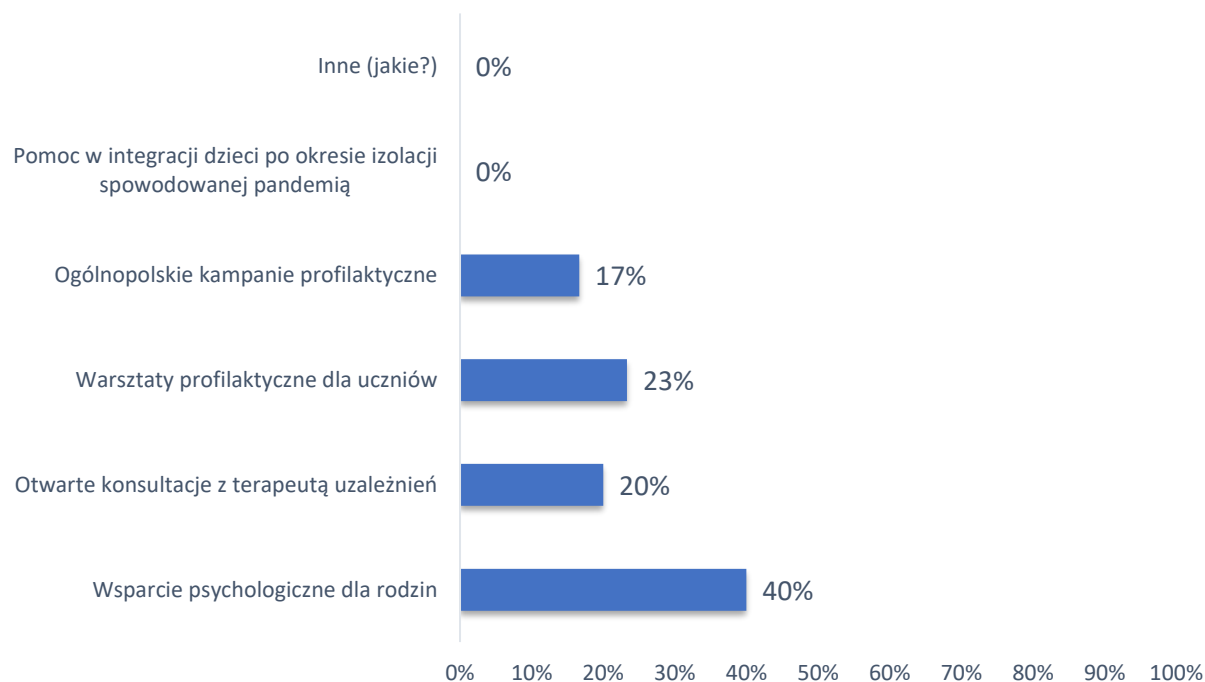
Pracownicy GOPS zostali również zapytani czy dostrzegają potrzebę realizacji działań z zakresu profilaktyki uzależnień. Jak wynika z przeprowadzonego badania, wszyscy respondenci dostrzegają taką potrzebę.

Następnie badani zostali poproszeni o wskazanie, które z działań w zakresie profilaktyki uzależnień są w ich opinii najbardziej potrzebne. Pracownicy GOPS wskazywali najczęściej na potrzebę **udzielania wsparcia psychologicznego dla rodzin (40%)**. Mniejszy odsetek zaznaczył warsztaty profilaktyczne dla uczniów (23%), otwarte konsultacje z terapeutą uzależnień (20%), a także ogólnopolskie kampanie profilaktyczne (17%).

Wykres 15. Czy dostrzega Pan/Pani potrzebę realizacji działań z zakresu profilaktyki uzależnień?

Wykres 16. Jakie działania w tym zakresie są Pana/Pani zdaniem najbardziej potrzebne?

ZJAWISKO PRZEMOCY WŚRÓD DZIECI I MŁODZIEŻY

Metodologia

Badania w placówkach oświatowych przeprowadzono przy użyciu internetowego narzędzia CORIGO. Jest to program pozytywnie zaopiniowany przez Ośrodek Rozwoju Edukacji, który pozwala na efektywne badanie postaw uczniów. Forma ankiety internetowej jest dla dzieci i młodzieży atrakcyjna oraz pozwala na upewnienie się, czy wszystkie pytania zostaną wypełnione.

W badaniu wzięli uczniowie klas 4-8 ze szkół podstawowych na terenie gminy Kętrzyn. W badaniu udział wzięło 110 uczniów.

Wyniki przedstawione w raporcie mają charakter procentowy. Ewentualne dysproporcje związane są z zaokrągleniem liczb (maksymalnie +/- 1%).

Cel badania

Podstawowym celem przeprowadzonych badań było:

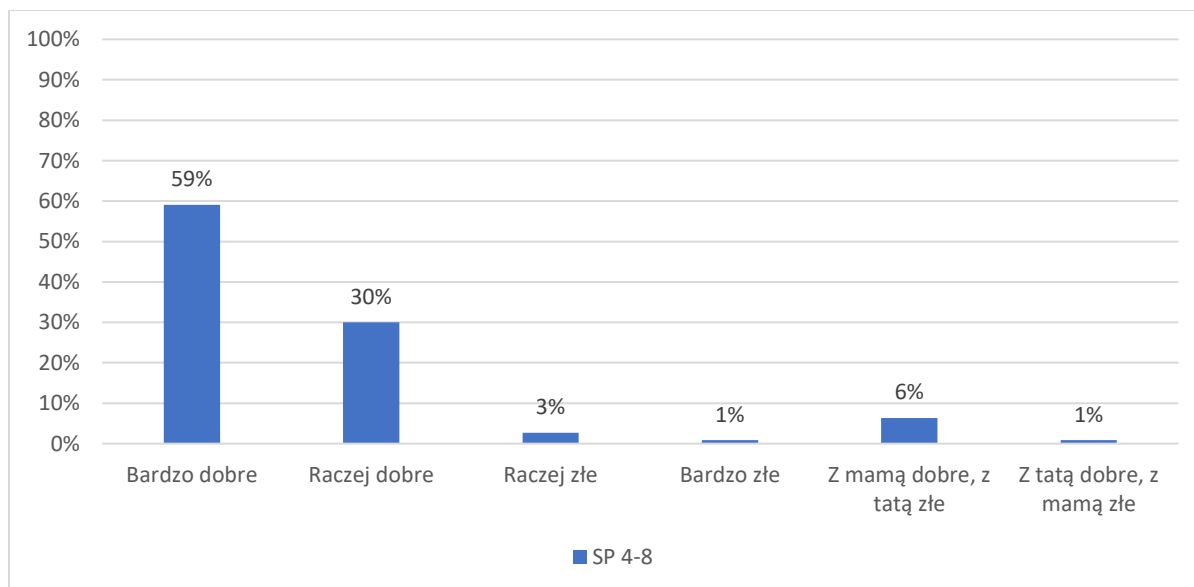
- zbadanie postaw i przekonań uczniów dotyczących zjawiska przemocy;
- zbadanie nasilenia występowania przemocy rówieśniczej;
- zbadanie nasilenia występowania przemocy domowej oraz jej form;
- zbadanie czynników chroniących m.in. relacji dzieci i młodzieży z osobami dorosłymi.

Relacje z rodzicami, nauczycielami oraz klimat szkoły

Rozwijanie pozytywnych relacji międzyludzkich w okresie dorastania jest jednym z kluczowych elementów sprzyjających skuteczności programów profilaktycznych. Czynnikiem chroniącym przed podejmowaniem zachowań ryzykownych i niepożądanych u dzieci i młodzieży są niewątpliwie dobre relacje z osobami dorosłymi, którzy stanowią dla nich oparcie i źródło wiedzy.

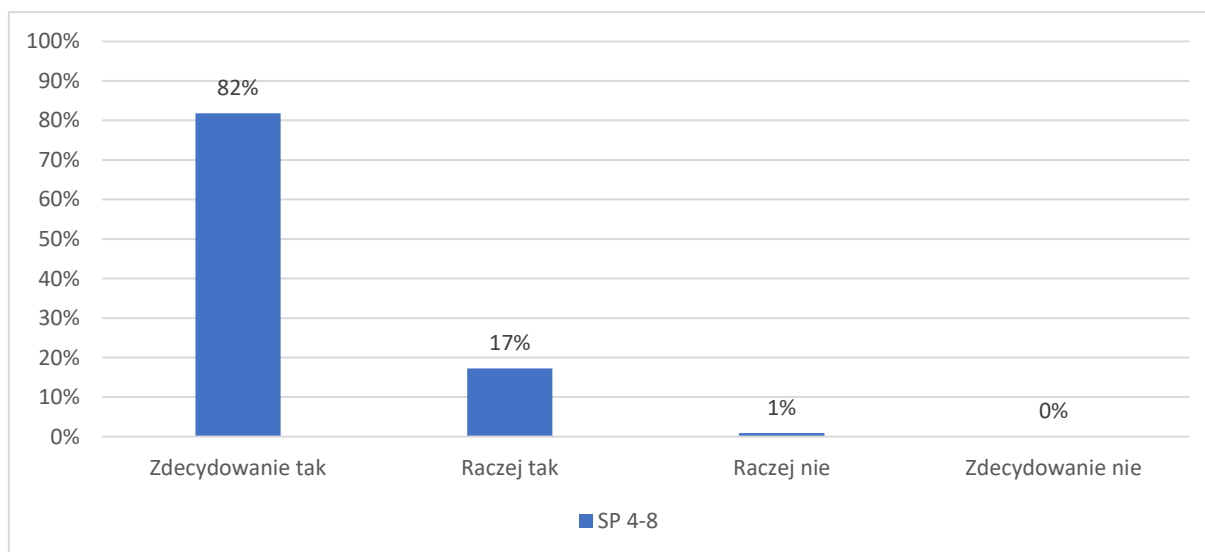
Zdecydowana większość uczniów ocenia relacje z rodzicami jak bardzo dobre oraz raczej dobre- łącznie 89%. Poza tym, część uczniów ma dobre relacje tylko z jednym z rodziców- 6% z mamą, a 1% z tatą. Pozostałe 4% przyznaje, że ich relacje z rodzicami są raczej złe i bardzo złe.

Wykres 17. Jak dogadujesz się z rodzicami lub opiekunami? Jakie są Wasze relacje?

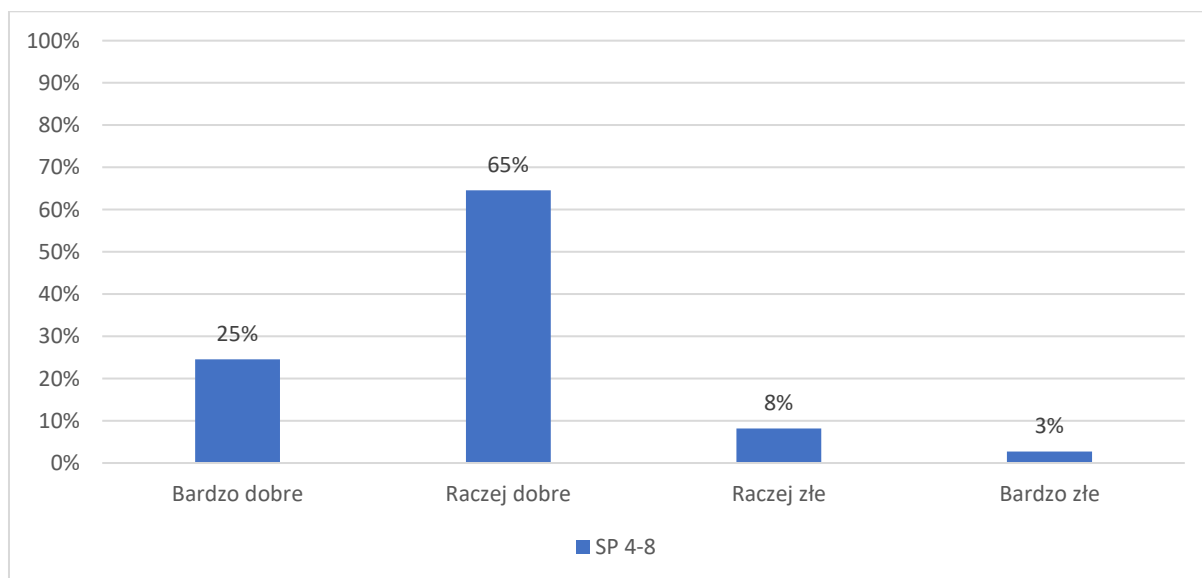
Zdecydowana większość ankietowanych- łącznie 99% wskazuje na poczucie bezpieczeństwa w swoich domach. Pozostały 1% odpowiedział, że raczej nie czuje się w nich bezpiecznie.

Wykres 18. Czy czujesz się bezpiecznie w swoim domu?

Klimat szkoły jest jednym z tych elementów środowiska społecznego, które w istotny sposób mogą modyfikować procesy socjalizacyjne i rozwojowe. Wiele badań wskazuje na to, że pozytywny klimat szkoły należy do istotnych czynników wspierających karierę szkolną dzieci i młodzieży, a także należy do czynników chroniących przed zachowaniami ryzykownymi. Dobry klimat w szkole sprzyja przystosowaniu uczniów do wymagań i obowiązków szkolnych; wiąże się z lepszymi wynikami w nauce, wyższą motywacją do uczenia się, większym zaangażowaniem uczniów w pracę na lekcjach, wyższymi wskaźnikami frekwencji oraz mniejszymi wskaźnikami „wypadania” uczniów z systemu szkolnego. Badacze przedmiotu wskazują także na związki dobrego klimatu szkoły z korzystnymi postawami uczniów wobec szkoły, wobec działalności prospołecznej w szkole, a także z zadowoleniem z siebie i poczuciem własnej wartości. Dodatkowo, wyniki badań mówią o tym, że postrzeganie przez uczniów swoich związków ze szkołą i z nauczycielami jako przeważnie pozytywnych jest związane z mniejszym rozpowszechnieniem zachowań ryzykownych młodzieży, w tym: używania substancji psychoaktywnych, stosowania przemocy, ryzykownych zachowań seksualnych oraz zaburzeń emocjonalnych i zachowania⁷. Ważnym elementem relacji uczniów ze szkołą jest jakość kontaktów z nauczycielami. **25% uczniów przyznaje, że ich relacje z nauczycielami są bardzo dobre.** Poza tym, wysoki odsetek badanych ocenia je jako **dobre- 65%**. Aczkolwiek, 8% uczniów wskazało, że są one raczej złe, a 3%, że są bardzo złe.

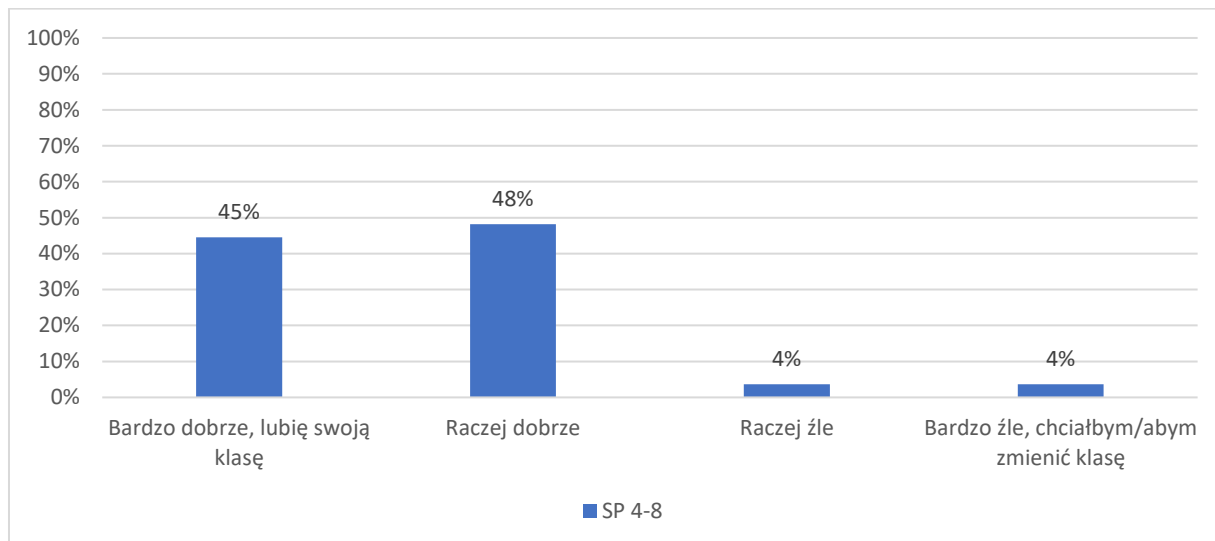
Wykres 19. Jak oceniasz swoje relacje z nauczycielami?

⁷ K. Ostaszewski, *Zachowania ryzykowne młodzieży w perspektywie mechanizmów resilience*, Warszawa 2014.

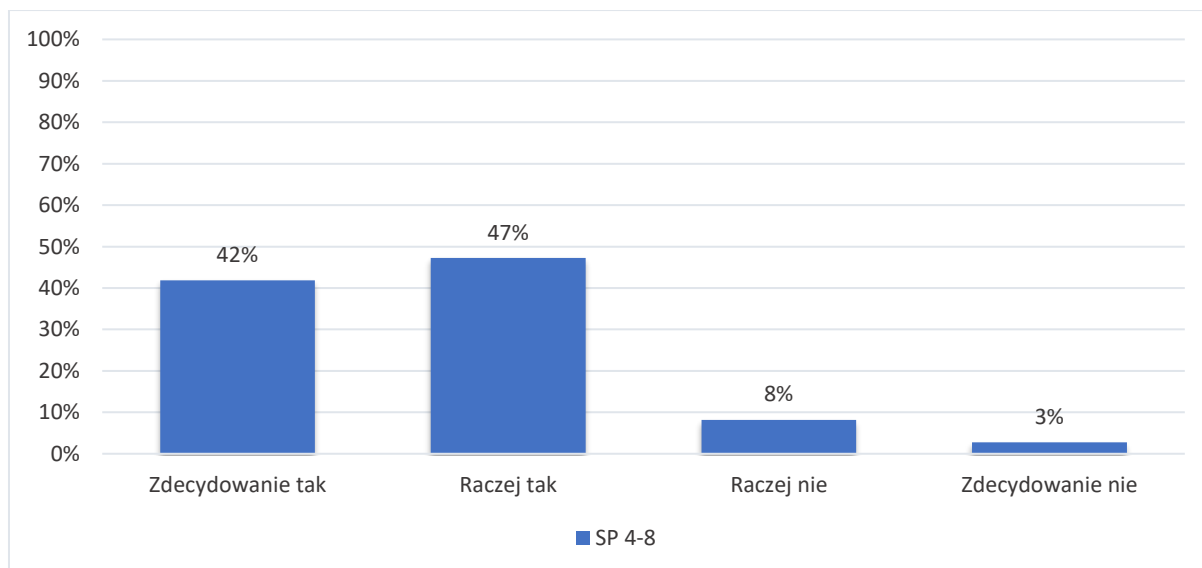
Większość uczniów (łącznie 92%) czuje się dobrze w swojej klasie. Aczkolwiek 4% czuje się w niej raczej źle, a kolejne 4% bardzo źle i chciałoby ją zmienić.

Wykres 20. Jak czujesz się w swojej klasie?

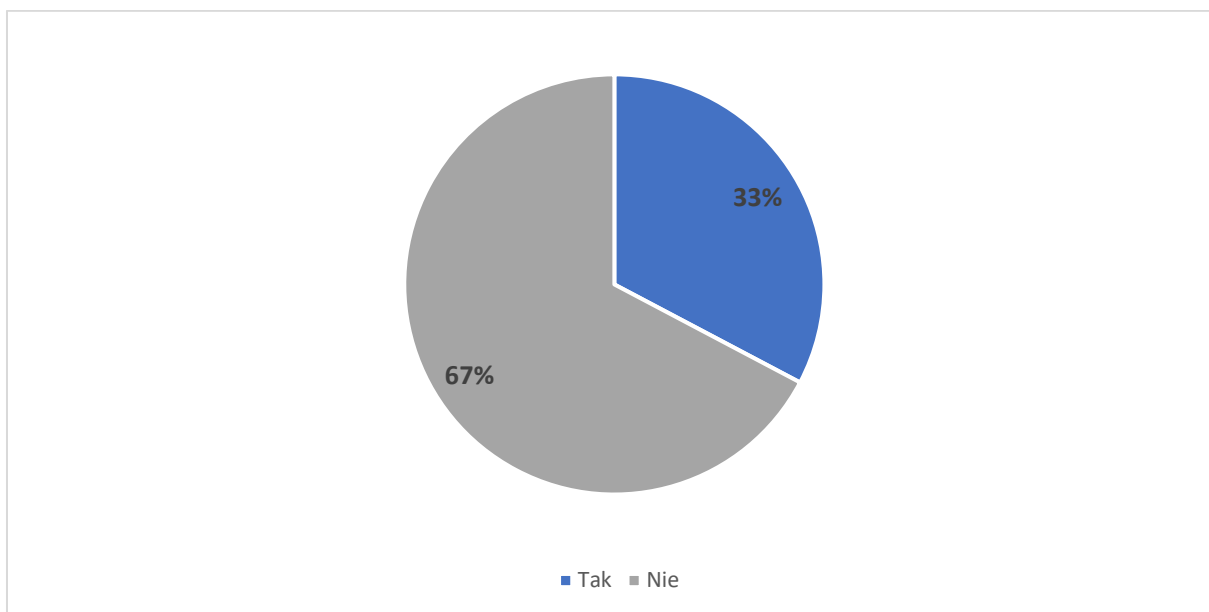
Łącznie 89% uczniów przyznaje, że ma poczucie bezpieczeństwa w szkole. Nie należy jednak bagatelizować faktu, iż w sumie 11% badanych odpowiedziało, że nie czuje się bezpiecznie w placówce, do której na co dzień uczęszcza.

Wykres 21. Czy czujesz się bezpiecznie w swojej szkole? Czyli czy idziesz tam bez żadnych obaw i strachów?

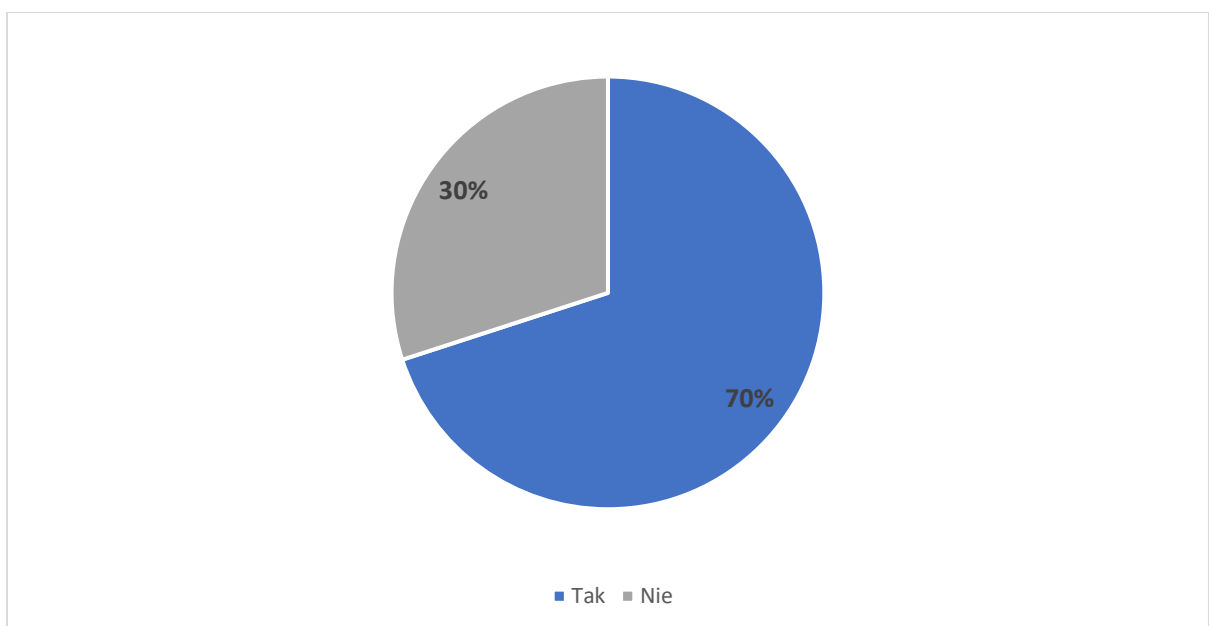
W następnym pytaniu uczniowie zostali poproszeni o wskazanie czy są w szkole uczniowie, których się obawiają. **33% uczniów przyznało, że wśród ich rówieśników są takie osoby.**

Wykres 22. Czy w szkole są uczniowie, których się boisz?

Wysoki odsetek badanych- **70% ma wśród rówieśników w szkole osobę, której zwierza się w sytuacji doświadczania trudności.**

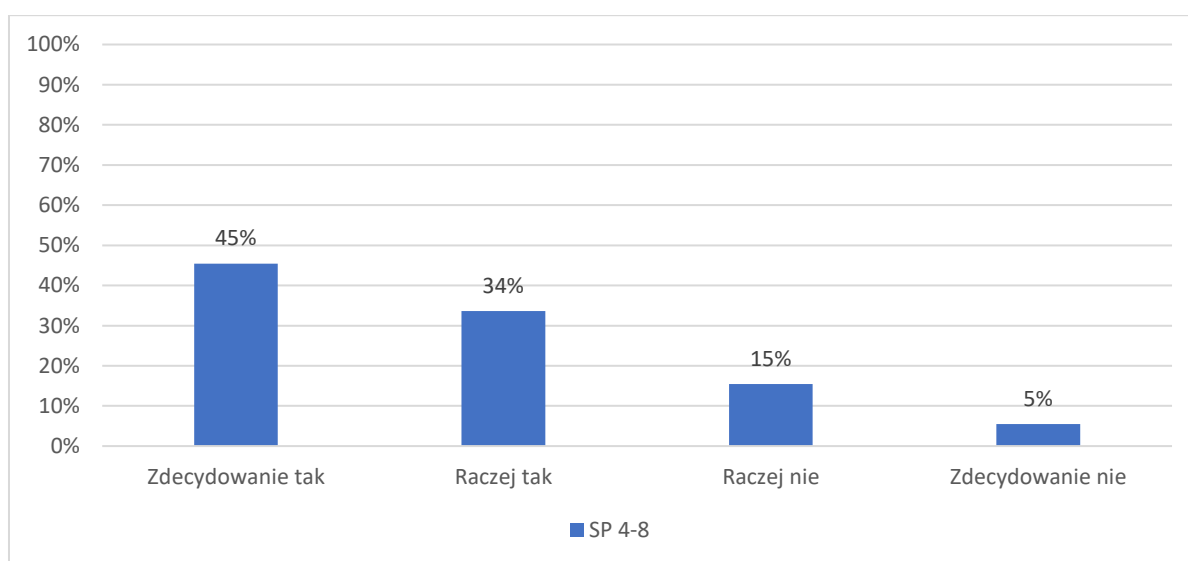
Wykres 23. Czy masz w klasie lub szkole przynajmniej jedną osobę, której możesz się zwierzyć, gdy jest Ci z czymś trudno?

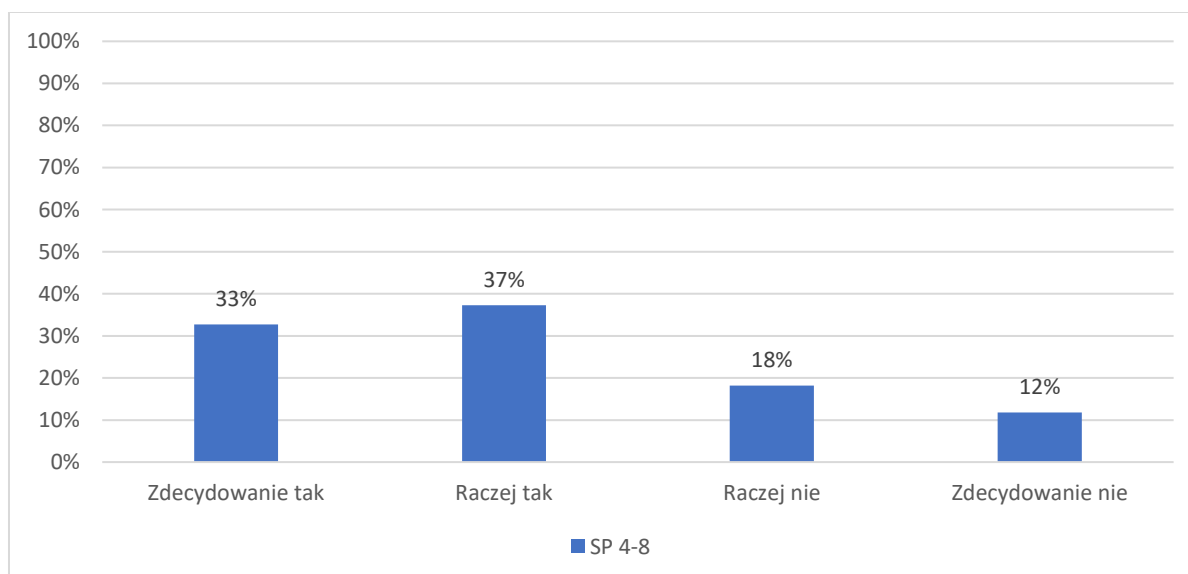
Następnie uczniowie zostali zapytani o poziom ich zaufania i skłonność do powierzenia swoich trosk najbliższym dorosłym.

W sumie 79% badanych jest skłonna poprosić o pomoc rodzica lub opiekuna. Nieco mniej, bo **łącznie 70% zaufałoby nauczycielowi lub nauczycielce w sytuacji poczucia zagrożenia.** Jak wskazało badanie, poziom zaufania uczniów wobec bliskich dorosłych w sytuacji niepokoju i zagrożenia jest wysoki i mogą oni liczyć na wsparcie ze strony rodziców i nauczycieli.

Wykres 24. Czy gdyby wydarzyło się coś niepokojącego (np. ktoś Ci groził, prześladował Cię, namawiał do zrobienia czegoś złego), to czy zaufałyś swojemu rodzicowi lub opiekunowi i powiedział mu o swoim problemie?

Wykres 25. Czy gdyby wydarzyło się coś niepokojącego (np. ktoś Ci groził, prześladował Cię, namawiał do zrobienia czegoś złego), to czy zaufałyś któremuś z nauczycieli i powiedział mu o swoim problemie?

Powyższe wyniki wskazują na korzystną atmosferę wychowawczą oraz przyjazne środowisko szkolne w gminie Kętrzyn, co stanowi niezwykle istotny czynnik chroniący przed podejmowaniem zachowań ryzykownych i niepożądanych u dzieci i młodzieży.

Zjawisko przemocy rówieśniczej

Brakuje danych urzędowych dotyczących zjawiska przemocy rówieśniczej. Statystyki policyjne ograniczają się do zdarzeń, do których doszło na terenie szkół i innych placówek oświatowych. Najczęściej odnotowanymi przez policję przestępstwami w 2021 r. były: kradzież cudzej rzeczy (664 przypadki), kradzież z włamaniem (275) i uszczerbek na zdrowiu (260).

Zjawisko przemocy rówieśniczej w szerokim, wykraczającym poza kontekst szkolny ujęciu prezentuje *Ogólnopolska diagnoza skali i uwarunkowań krzywdzenia dzieci*. Jest to badanie realizowane cyklicznie przez Fundację Dajemy Dzieciom Siłę na ogólnopolskiej próbie dzieci i młodzieży w wieku 11–17 lat. Uzyskane wyniki wskazują, że przemoc rówieśnicza jest najbardziej rozpowszechnioną kategorią wiktymizacji, jakiej doznają dzieci i nastolatki. W swoim życiu doświadczyła jej ponad co druga osoba (57%), a co trzecia (36%) – doznała jej w ciągu roku poprzedzającego badanie. Najczęstszą formą przemocy rówieśniczej była przemoc fizyczna (42% badanych doświadczyło jej kiedykolwiek, a 23% – w roku poprzedzającym badanie), następnie psychiczna (29% i 14%), napaść zbiorowa (18% i 8%), znęcanie się (14% i 7%) oraz przemoc podczas randki (6% i 2%). Odsetek osób wykorzystanych seksualnie przez rówieśnika (poprzez dotykanie intymnych części ciała) wyniósł 4% w ciągu całego życia i 2% w roku poprzedzającym badanie. Połowa respondentów (51%) *Ogólnopolskiej diagnozy problemu przemocy wobec dzieci*, która doświadczyła przemocy rówieśniczej została pokrzywdzona więcej niż jedną jej formą (27% dwiema, 16% trzema, 7% czterema i 1,4% pięcioma formami). Wśród osób, które doświadczyły co najmniej jednej z trzech form przemocy rówieśniczej – fizycznej, psychicznej i znęcania się – 19% doświadczyło przemocy fizycznej oraz psychicznej, a 14% wszystkich trzech form. Osoby, nad którymi się znęcano, najczęściej doświadczały również pozostałych dwóch form przemocy rówieśniczej⁸.

⁸ Włodarczyk J., Wójcik Sz. (2019); *Skala i uwarunkowania przemocy rówieśniczej. Wyniki Ogólnopolskiej diagnozy skali i uwarunkowań krzywdzenia dzieci* [w:] *Dziecko Krzywdzone. Teoria, badania, praktyka*, 18(3), 9–35.

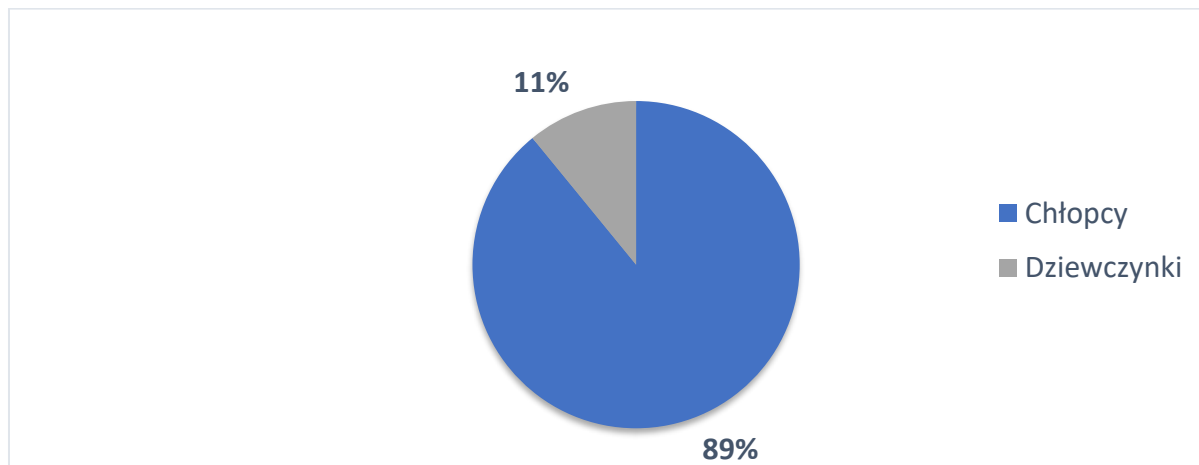
W pierwszej kolejności uczniowie zostali poproszeni o określenie częstotliwości występowania różnych przejawów agresji w środowisku szkolnym. Przyjętą w tym pytaniu miarą częstotliwości występowania różnych zdarzeń jest odsetek badanych, którzy wskazują, że dane zdarzenie ma miejsce codziennie oraz kilka razy w tygodniu. Uzyskane wyniki pozwalają stwierdzić, że **na terenie szkół najczęściej dochodzi do takich sytuacji jak: wyśmiewanie kogoś i przezywanie- łącznie 63% oraz obgadywanie kogoś za plecami- łącznie 63%. Nieco rzadziej zdarza się kopanie i bicie- łącznie 37% czy też unikanie, wykluczanie z grupy- łącznie 34%.** Mniejszą częstotliwość ma występowanie takich zachowań jak grożenie komuś, szantażowanie- łącznie 11% i wandalizm- łącznie 10%. Jako najrzadziej występujące sytuacje uczniowie ocenili zabieranie komuś pieniędzy/ rzeczy- łącznie 6%.

Tabela 10. Jak często poniższe sytuacje zdarzają się w Twojej szkole?

	Codziennie	Kilka razy w tygodniu	Kilka razy w miesiącu	Kilka razy w roku	Nigdy
Wyśmiewanie kogoś, przezywanie	33%	30%	14%	16%	7%
Obgadywanie za plecami	36%	27%	14%	10%	13%
Unikanie, ignorowanie, wykluczanie z grupy	17%	17%	22%	15%	29%
Grożenie komuś, szantażowanie	6%	5%	17%	23%	48%
Kopanie, bicie	16%	21%	15%	22%	25%
Zabieranie pieniędzy lub rzeczy	1%	5%	11%	15%	67%
Wandalizm – niszczenie rzeczy uczniów lub rzeczy należących do szkoły	4%	6%	11%	27%	52%

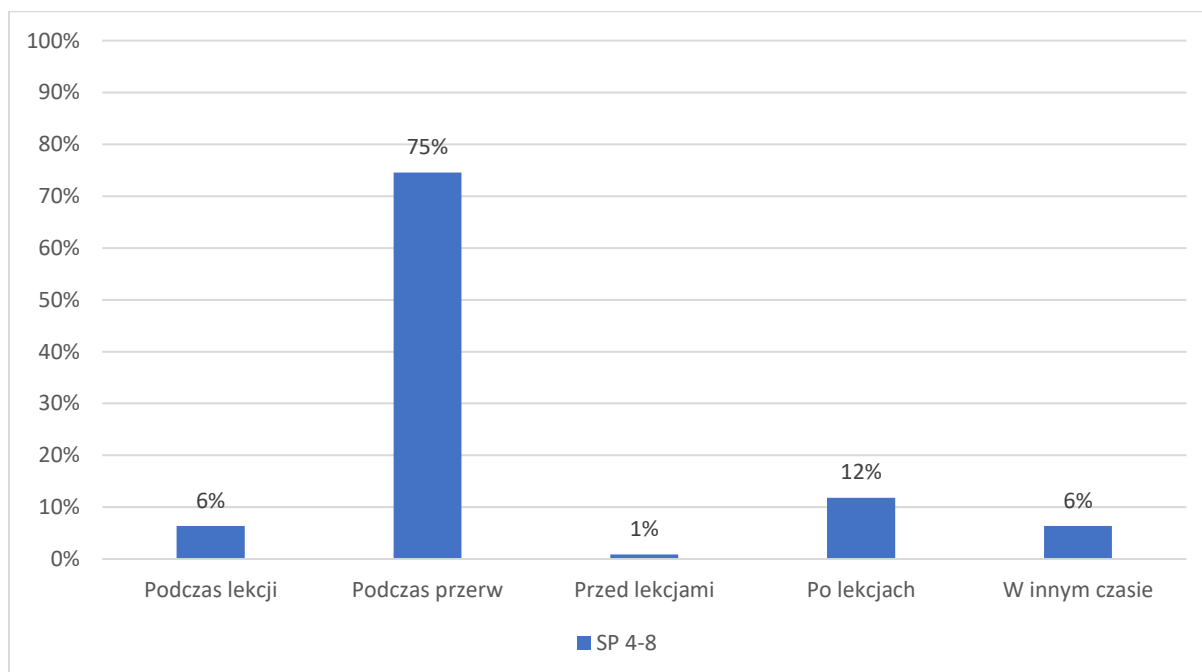
89% ankietowanych odpowiedziało, że to chłopcy częściej niż dziewczynki dopuszczają się omawianych wyżej zachowań.

Wykres 26. Wymienione wyżej sytuacje są przejawami agresji. Kto w szkole częściej robi takie rzeczy?

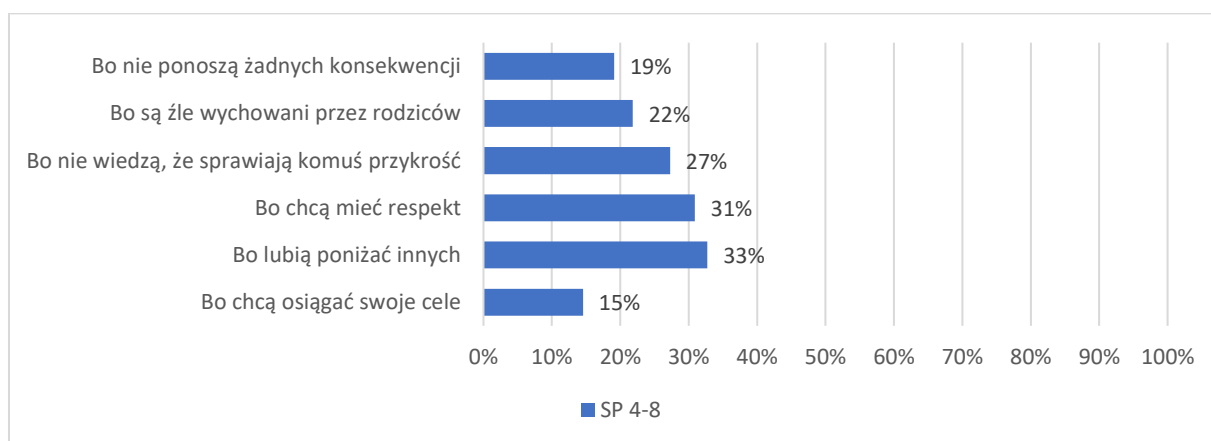
Jak wskazują uczniowie **do przemocy dochodzi najczęściej podczas przerw (75%)**. Rzadziej zaś dochodzi do niej po lekcjach (12%). Natomiast najrzadziej uczniowie stosują przemoc podczas lekcji (6%) czy też przed lekcjami (1%).

Wykres 27. Kiedy najczęściej dochodzi do przemocy?

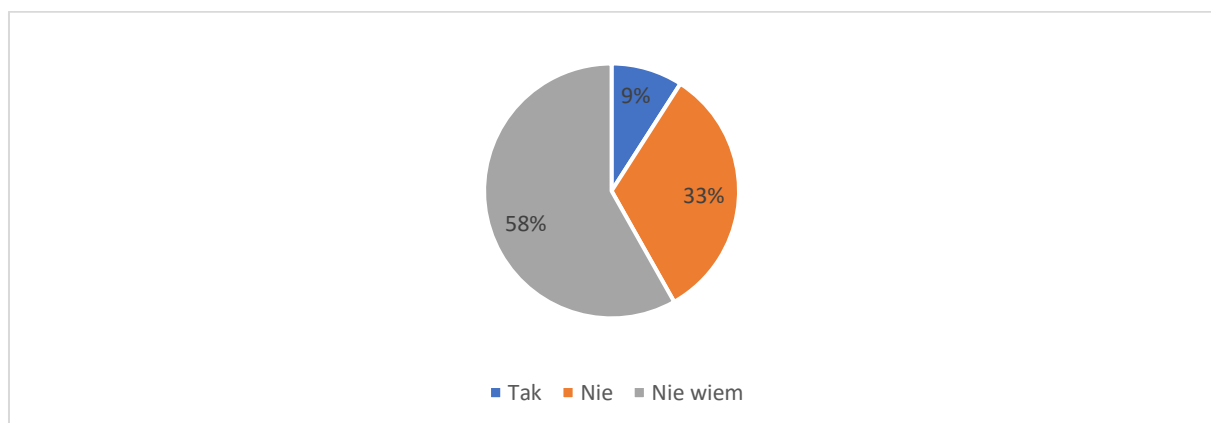
Wśród źródeł zachowań agresywnych ankietowani najczęściej wymieniali, że ich rówieśnicy zachowują się w ten sposób, ponieważ lubią poniżać innych (33%), chcą mieć respekt (31%), a także dlatego, że nie wiedzą o tym, że swoim zachowaniem sprawia się komuś przykrość (27%). Nieco mniejsze odsetki wskazywały na takie przyczyny jak: złe wychowanie (22%), brak konsekwencji takich zachowań (19%), chęć osiągnięcia celów (15%). W polu „inne” uczniowie wymieniali takie powody jak: „chcą się popisać”, „uważają to jako zabawne”, „nikt nie pokazał im tego że źle postępują, prawdopodobnie popisują się by zyskać uwagę, której możliwe że nie dostają od rodziców”, „chcą poczuć się lepsi od innych”, „chcą być akceptowane przez nienormalne osoby”, „chcą zwrócić na siebie uwagę”, „chcą przełożyć swoją złość na innych”, „chcą przypodobać się rówieśnikom”.

Wykres 28. Jak myślisz, dlaczego uczniowie zachowują się agresywnie?

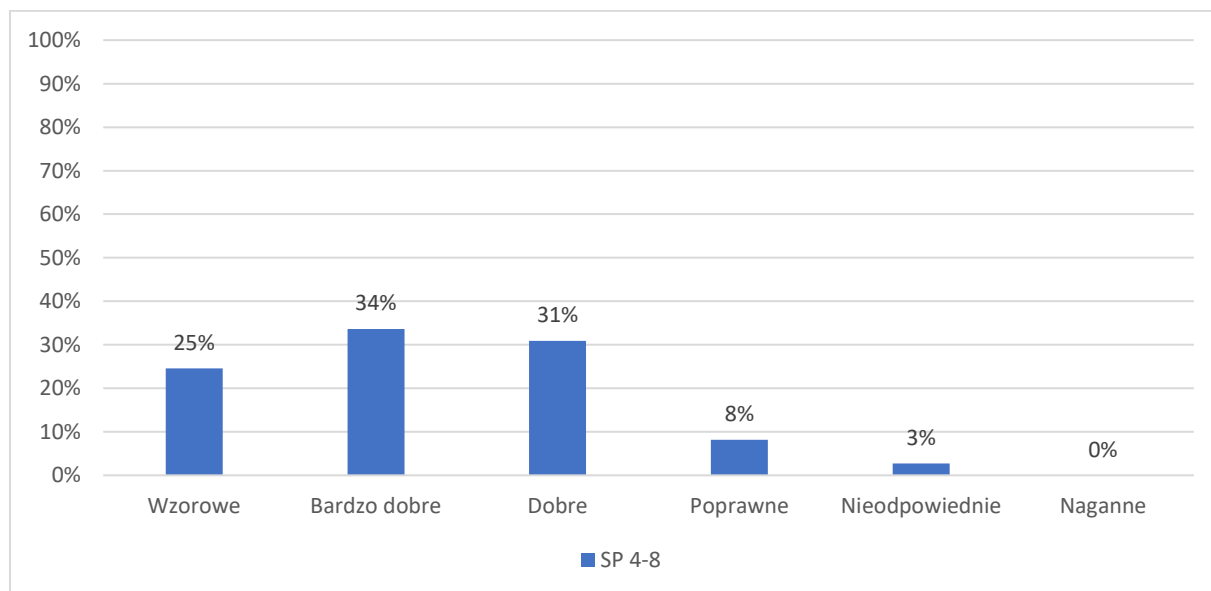
Uczniowie zostali zapytani także zjawisko prześladowania uczniów najmłodszych klas przez starszych od siebie. Jak wskazują odpowiedzi jest to zjawisko marginalne – twierdząco odpowiedziało 9% zapytanych uczniów.

Wykres 29. Czy w szkole jest zwyczaj prześladowania, straszenia najmłodszych uczniów (tzw. „kocenie”, „chrzest” lub „fala”)?

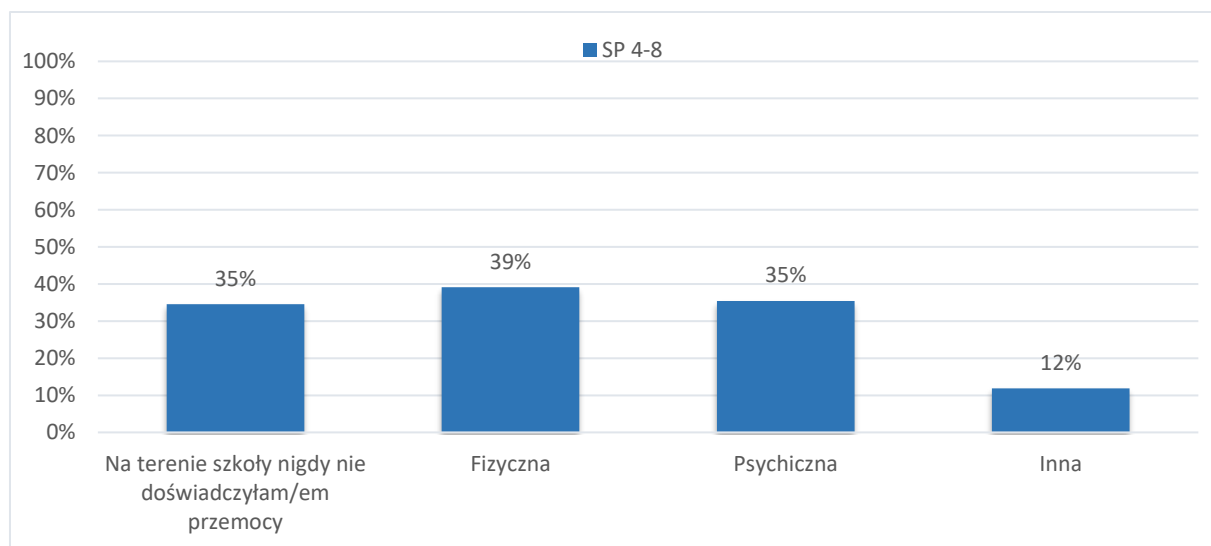
Następnie poproszono uczniów, aby ocenili swoje zachowanie. **34% uczniów oceniło swoje zachowanie w szkole jako bardzo dobre, 31% jako dobre, 25% wskazało, że jest ono wzorowe, 8%- poprawne, a 3%- nieodpowiednie.**

Wykres 30. Jak oceniasz swoje zachowanie w szkole?

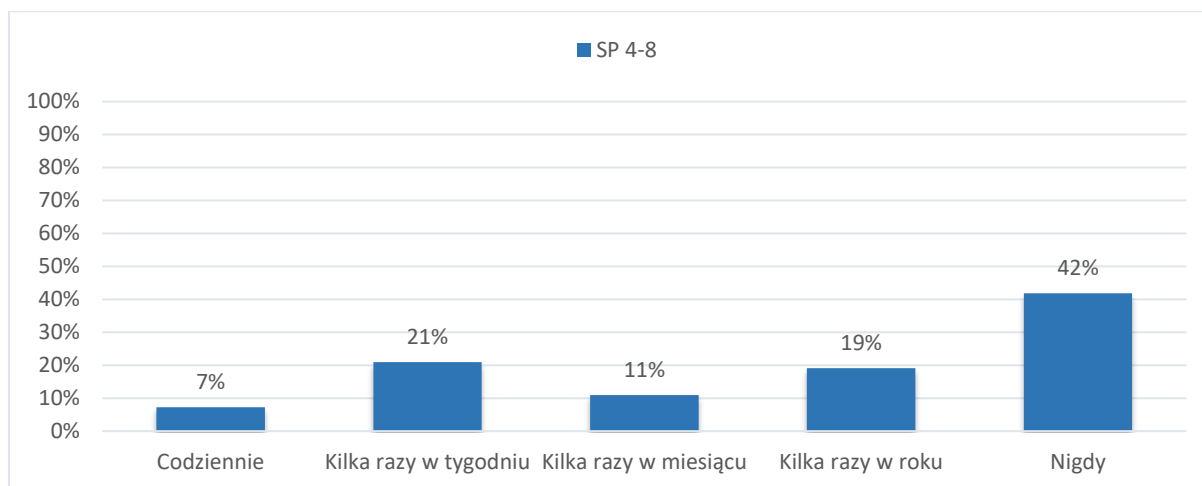
W dalszej części badania zapytano uczniów o ich własne doświadczenia związane z przemocą rówieśniczą. **35% badanych deklaruje, że na terenie szkoły nigdy nie doświadczyło przemocy. Aczkolwiek 39% uczniów doświadczyło tam przemocy fizycznej, 35% przemocy psychicznej, a 12% innej niż wskazane formy przemocy.** Wyniki wskazują, że niektórzy uczniowie doświadczają w szkole kilku form przemocy.

Wykres 31. Jeśli doświadczyłeś/aś przemocy w szkole, to jakiego rodzaju to była przemoc?

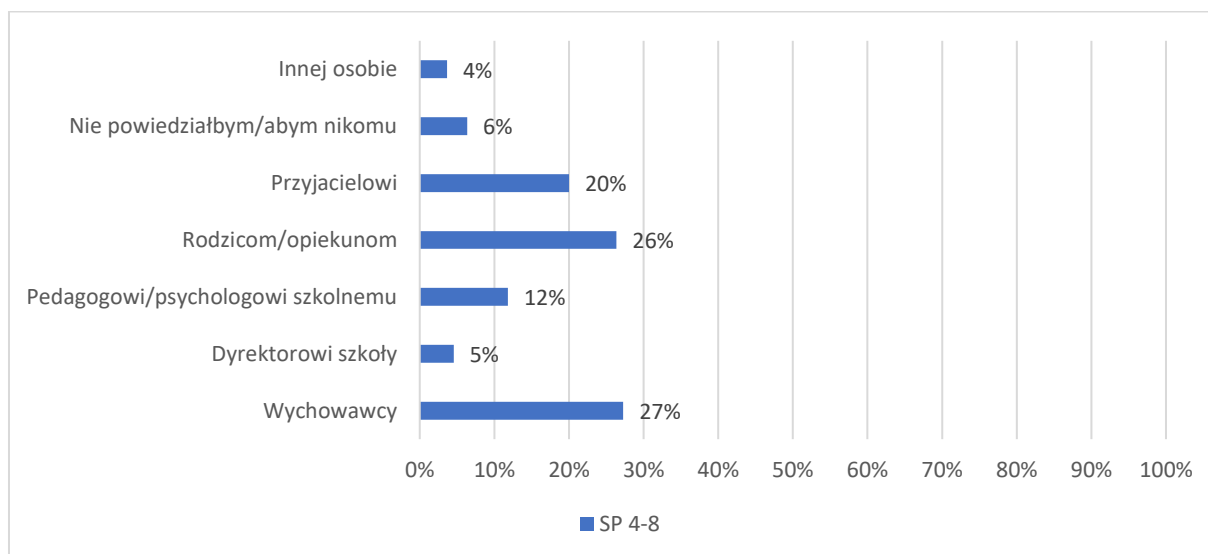
W kolejnym pytaniu **42% ankietowanych deklaruje, że nie doznali przemocy ze strony innych uczniów**. Część badanych przyznaje, że **kilka razy w roku (19%) oraz kilka razy w miesiącu (11%)** doświadczą w szkole przemocy ze strony swoich kolegów lub koleżanek. Niektórzy uczniowie deklarują, że doświadczają przemocy rówieśniczej w szkole **kilka razy w tygodniu (21%) lub nawet codziennie (7%)**.

Wykres 32. Jak często doświadczasz którejkolwiek z form przemocy w szkole ze strony innych uczniów?

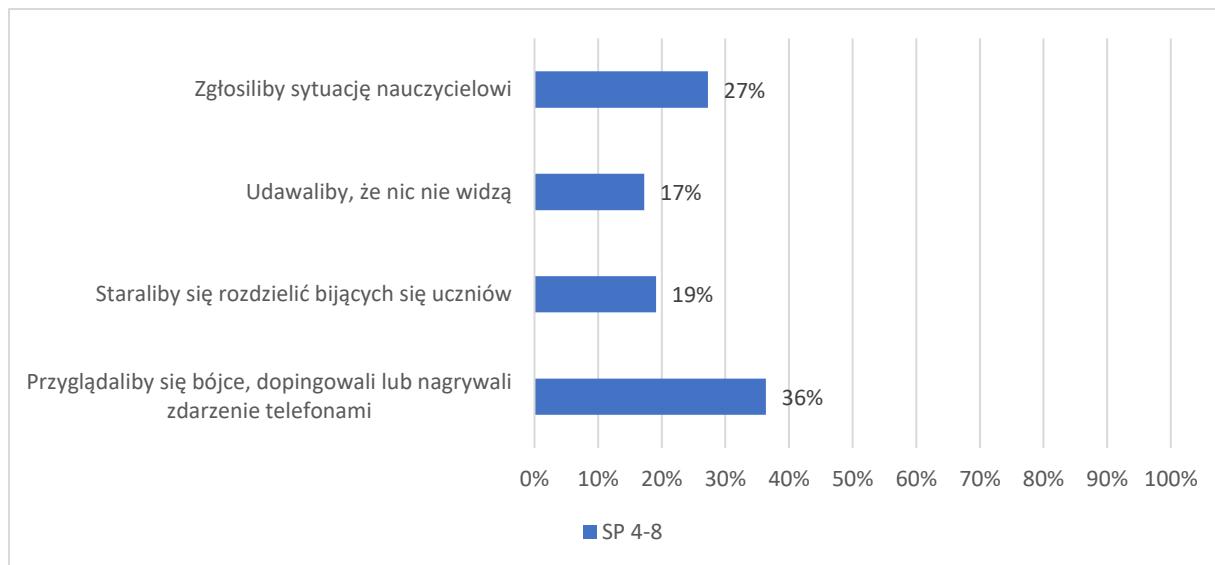
W sytuacji doświadczania przemocy uczniowie najczęściej zwierzyliby się wychowawcy (27%), następnie rodzicom/ opiekunom (26%), a kolejno przyjacielowi (20%). Mniejsze odsetki badanych powiedziałyby o takiej sytuacji pedagogowi/ psychologowi szkolnemu (12%) czy dyrektorowi szkoły (5%). 6% ankietowanych nie powiedziałoby nikomu, że doświadczą przemocy.

Wykres 33. Gdybyś doświadczył/a przemocy, to komu byś o tym powiedział/a? (można zaznaczyć więcej niż jedną odpowiedź)

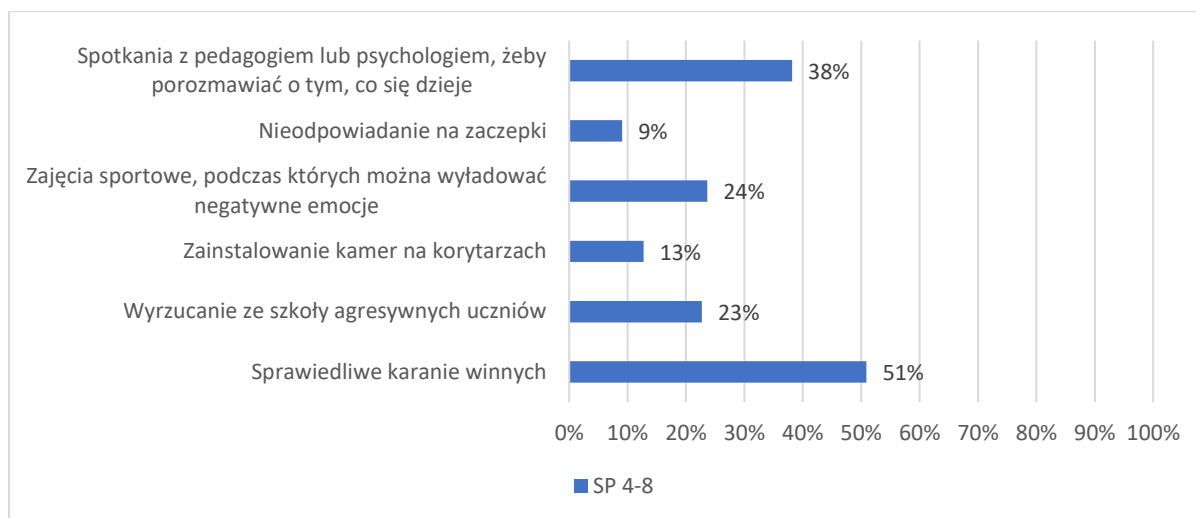
W kolejnym pytaniu zapytano **badanych o reakcję uczniów na bójkę na szkolnym korytarzu. Nieco ponad 1/3 respondentów- 36% odpowiedziało, że ich rówieśnicy przyglądaliby się bójce, dopingowali jej uczestników.** Kolejno badani zaznaczali, że uczniowie zgłosiliby zajście nauczycielowi (27%), staraliby się rozdzielić uczestników bójki (19%), czy też udawaliby, że nie widzą owego zdarzenia (17%).

Wykres 34. Jak uczniowie w Twojej szkole zareagowaliby na bójkę na szkolnym korytarzu? Co by zrobili, jak myślisz?

Większość uczniów jest zdania, że zwalczaniu przemocy w szkole skuteczne byłyby przede wszystkim działania podejmowane przez grono pedagogiczne. **Nieco ponad połowa badanych- 51% odpowiedziało, że przy walce z przemocą rówieśniczą pomogłoby sprawiedliwe karanie winnych.** Kolejno, 38% wybrało spotkania z pedagogiem lub psychologiem i omawianie zaistniałych sytuacji, 24% uważa, że potrzebne jest organizowanie zajęć sportowych, które pomogłyby rozładować negatywne emocje, 23% jest zdania, że agresywni uczniowie powinni być wydalani ze szkoły, a 13% zaznaczyło zainstalowanie monitoringu na szkolnych korytarzach. Tylko 9% odpowiedziało, że w walce z przemocą w szkole pomogłyby reakcje leżące po stronie uczniów, czyli nieodpowiadanie na zaczepki.

Wykres 35. Co Twoim zdaniem pomogłoby walczyć z przemocą w Twojej szkole?

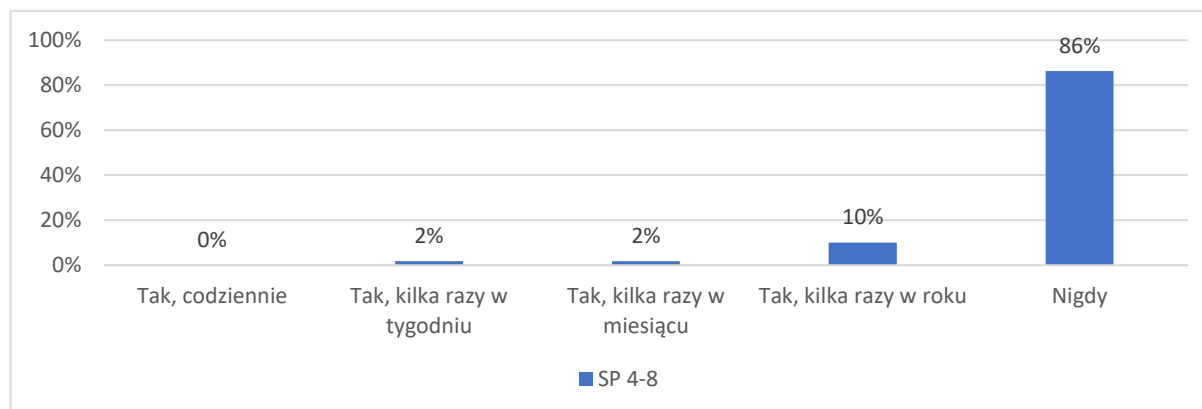

Zjawisko przemocy domowej

Z raportu „Dzieci się liczą” opracowanego przez Fundację Dajemy Dzieciom Siłę wynika, że 41% dzieci doświadcza przemocy ze strony bliskich dorosłych. Analizy pokazują, że najczęstszą formą przemocy ze strony dorosłych są klapsy i bicie ręką. Obie formy przemocy stosowało kilkakrotnie 44% dorosłych. Do bicia pasem więcej niż jeden raz przyznało się 6% ankietowanych, 4% szczypało dzieci, tyle samo ciągnęło za włosy lub ucho. W twarz uderzyło dziecko 3% dorosłych⁹. Zakaz bicia dzieci został wprowadzony w Polsce w 2010 r.

Uczniowie z gminy Kętrzyn zostali zapytani o doświadczanie przez nich przemocy domowej. **Jak wynika z przeprowadzonych badań, 14% ankietowanych doświadczyło przemocy domowej, z czego 10% doświadcza jej kilka razy w roku, 2%- kilka razy w miesiącu, a kolejne 2% nawet kilka razy w tygodniu.**

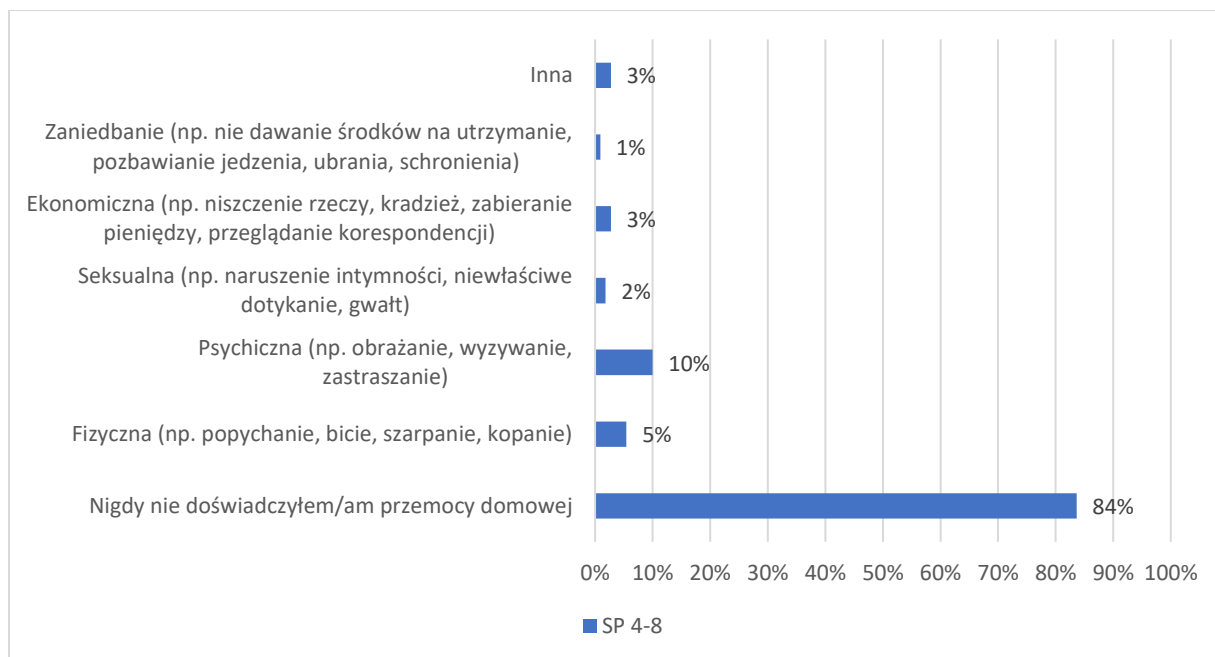
Wykres 36. Czy w swojej rodzinie doświadczyłeś/aś kiedykolwiek przemocy domowej?

⁹ Fundacja Dajemy Dzieciom Siłę, *Dzieci się liczą 2022. Raport o zagrożeniach bezpieczeństwa i rozwoju dzieci w Polsce*, Warszawa 2022.

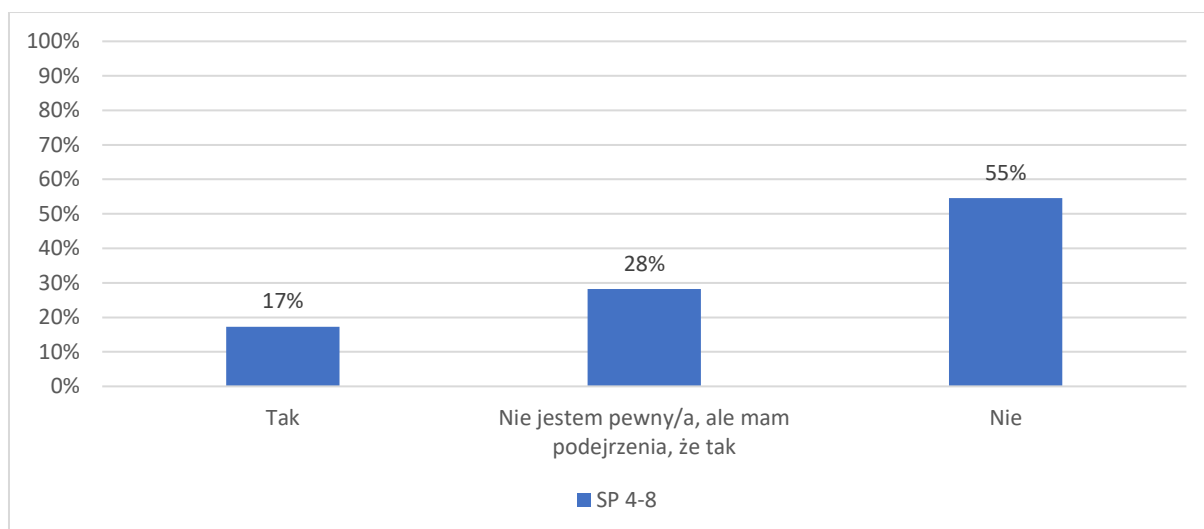
Kolejne pytanie dotyczyło rodzaju doświadczanej przemocy. **Uczniowie najczęściej wskazywali, że doświadczają przemocy psychicznej (10%) oraz fizycznej (5%).** Mniejsze odsetki zaznaczały, że są osobami, które doznały/ doznają przemocy ekonomicznej (3%), przemocy seksualnej (2%) czy też zaniedbania (1%).

Wykres 37. Jeśli doświadczyłeś/aś przemocy domowej, to jakiego rodzaju to była przemoc?

Ponad połowa- 55% uczniów nie zna osobiście ani ze słyszenia osób doświadczających przemocy domowej. Jednakże 17% badanych odpowiedziało, że zna takie osoby, a 28% nie jest pewne, ale ma podejrzenia, że niektóre znane im osoby doznają przemocy domowej.

Wykres 38. Czy znasz osobiście lub „ze słyszenia” osoby doświadczające przemocy domowej?

Cyberprzemoc

Z badania *EU Kids Online* wynika, że cyberprzemoc pokrywa się z tradycyjną przemocą rówieśniczą (czyli taką, podczas której nie stosuje się technologii). Zazwyczaj osoby, które doświadczają lub są sprawcami cyberprzemocy, angażują się w tradycyjną przemoc rówieśniczą. Dwie trzecie badanych (62,5%), którzy doświadczyli przemocy tradycyjnej co najmniej raz w tygodniu, równie często padało ofiarami cyberagresji. Istnieje również związek bycia sprawcą przemocy tradycyjnej i cyberprzemocy. Większość osób (68%), które stosowały przemoc tradycyjną co najmniej raz w tygodniu, równie często angażowały się w przemoc elektroniczną¹⁰.

Uczniowie z gminy Kętrzyn zostali poproszeni o ocenę częstotliwości występowania różnych zachowań w przestrzeni internetowej. Przyjętą w tych badaniach miarą jest odsetek badanych, którzy wskazują, że dane zachowanie występuje bardzo często. **Uzyskane wyniki pozwalają stwierdzić, że najbardziej rozpowszechnionym zachowaniem z jakim spotykają się uczniowie w Internecie jest udostępnianie prywatnych wiadomości innej osobie (14%).** Natomiast najmniejsze odsetki dzieci i młodzieży mierzą się w cyberprzestrzeni z takimi sytuacjami jak: otrzymywanie wiadomości z wyzwiskami, obelgami (8%), publikowanie w Internecie filmików/zdjęć, które ośmieszają mnie lub inne osoby ze szkoły, otrzymywanie złośliwych komentarzy (5%), otrzymywanie wiadomości z groźbami lub szantażem (4%), podszywanie się pod innych w Internecie (2%) oraz włamanie na konto na portalu społecznościowym (2%). Tabela 11 przedstawia rozkład uzyskanych odpowiedzi.

¹⁰ Pyżalski J. (2019); *Elektroniczna przemoc rówieśnicza (cyberprzemoc)* [w:] J. Pyżalski, A. Zdrodowska, Ł. Tomczyk, K. Abramczuk, *Polskie badanie EU Kids Online 2018. Najważniejsze wyniki i wnioski* (s. 101– 118). Wydawnictwo Naukowe UAM.

Tabela 11. Czy Ty lub ktoś z Twojej szkoły zetknął się z wymienionymi zachowaniami w Internecie?

	Bardzo często	Czasami	Raczej rzadko	Nigdy
Udostępnienie mojej prywatnej wiadomości innej osobie.	14%	25%	24%	37%
Podszywanie się przede mną w Internecie lub inne osoby ze szkoły.	2%	8%	15%	75%
Włamanie na konto np. w serwisie społecznościowym.	2%	6%	16%	77%
Otrzymywanie wiadomości z groźbami lub szantażem.	4%	5%	25%	66%
Otrzymywanie wiadomości z wyzwiskami, obelgami.	8%	24%	21%	47%
Publikowanie w Internecie filmików/zdjęć, które ośmieszają mnie lub inne osoby ze szkoły.	5%	13%	21%	61%
Otrzymywanie złośliwych komentarzy („hejt”).				

Porównanie wyników badań realizowanych w 2020 roku do wyników badań z 2023 roku

Wyniki badań realizowanych na terenie Gminy Kętrzyn w roku 2023, porównano z wynikami badań diagnozy zjawiska przemocy z 2020 roku. Do analizy porównawczej wybrano te badania, które zostały przeprowadzone w oparciu o podobną metodologię i cel badań. Poniżej zaprezentowano wyniki przeprowadzonej analizy.

➤ Dorośli mieszkańcy

Tabela 12. Porównanie wyników badań przeprowadzonych wśród pełnoletnich mieszkańców miasta.

DIAGNOZA Z 2020 ROKU	DIAGNOZA Z 2023 ROKU
32% mieszkańców zadeklarowało, że ma w swoim otoczeniu osoby, które doświadczają przemocy domowej, a kolejne 64% zaznaczyło, że podejrzewało, że tak się dzieje.	25% mieszkańców zadeklarowało, że ma w swoim otoczeniu osoby, które doświadczają przemocy w rodzinie, a 31% zaznaczyło, że podejrzewało, że tak się dzieje.
W 2020 roku w porównaniu z 2023 roku większe odsetki badanych wskazywały, że mają w swoim otoczeniu osoby doświadczające przemocy domowej, lub też podejrzewają, że zjawisko to jest obecne w ich otoczeniu.	
Połowa badanych (łącznie 50%) oceniła przemoc domową jako raczej i bardzo rzadkie zjawisko.	W subiektywnej ocenie większości badanych (łącznie 74%) przemoc domowa jest w ich społeczności lokalnej raczej i bardzo rzadkim zjawiskiem.
W 2023 roku w porównaniu z 2020 rokiem mieszkańcy częściej określali przemoc domową w lokalnej społeczności jako raczej i bardzo rzadkie zjawisko.	
Niemalże połowa mieszkańców gminy Kętrzyn jako sposób walki z przemocą wskazało zaostrzenie kar dla sprawców przemocy w rodzinie (46%). W dalszej kolejności badani wskazali na poprawę sytuacji materialnej w rodzinach (26%) oraz szeroko zakrojoną edukację społeczną (23%).	Większość badanych- 81% odpowiedziało, że przemoc domową pomogłoby zwalczyć zaostrzenie kar dla jej sprawców. Nieco mniej respondentów- 76% zaznaczyło edukację społeczeństwa. W dalszej kolejności ankietowani wskazali zwiększenie niezależności finansowej kobiet (38%) oraz poprawę sytuacji materialnej rodzin (18%).

Zarówno w 2020 roku, jak i w 2023 roku badani wskazywali na podobne sposoby zapobiegania przemocy domowej.	
20% respondentów przyznało, że sami doświadczyli przemocy ze strony członka swojej rodziny.	40% respondentów przyznało, że sami doświadczyli przemocy ze strony członka swojej rodziny.
W 2023 roku wzrósł odsetek mieszkańców, którzy doświadczyli przemocy domowej.	
Badani najczęściej doznają przemocy fizycznej oraz przemocy psychicznej.	Badani najczęściej doznają przemocy fizycznej oraz przemocy psychicznej.
Zarówno w 2020 roku, jak i w 2023 roku najczęstszymi formami doznawanej przemocy domowej jest przemoc fizyczna oraz przemoc psychiczna.	
Tylko 15% ankietowanych, którzy doznali przemocy domowej, prosiło o pomoc w tej sytuacji osoby trzecie.	30% ankietowanych, którzy doznali przemocy domowej, prosiło o pomoc w tej sytuacji osoby trzecie.
W 2023 roku w porównaniu z 2020 roku zwiększyły się odsetki mieszkańców, którzy proszą o pomoc w sytuacji doznawania przemocy domowej.	

➤ Uczniowie szkół podstawowych

Tabela 13. Porównanie wyników badań przeprowadzonych wśród uczniów klas IV-VIII ze szkół podstawowych.

DIAGNOZA Z 2020 ROKU	DIAGNOZA Z 2023 ROKU
34% uczniów doświadczyło w szkole przemocy fizycznej, 42% przemocy psychicznej,	39% uczniów doświadczyło w szkole przemocy fizycznej, a 35% przemocy psychicznej,
Zbliżone odsetki uczniów zarówno w badaniu przeprowadzonym w 2020 roku, jak i w badaniu realizowanym w 2023 roku doświadczyły przemocy rówieśniczej w szkole.	
Łącznie 89% uczniów wskazało, że czuje się bezpiecznie w szkole.	Łącznie 89% uczniów przyznaje, że ma poczucie bezpieczeństwa w szkole.
Poczucie bezpieczeństwa uczniów w szkołach jest obecnie na takim samym poziomie, jak podczas badania przeprowadzonego 3 lata wcześniej.	

20% uczniów przyznało, że w szkole są uczniowie, których się obawiają.	33% uczniów przyznało, że wśród ich rówieśników w szkole są osoby, których się obawiają.
W badaniu przeprowadzonym w 2023 roku wzrósł odsetek uczniów, którzy wskazali, że wśród ich rówieśników są osoby, których się obawiają.	
5% badanych odpowiedziało, że w ich szkołach obecny jest zwyczaj prześladowania uczniów najmłodszych klas przez starszych od siebie.	9% respondentów wskazało, że w ich szkołach obecny jest zwyczaj prześladowania uczniów najmłodszych klas przez starszych od siebie.
Zwyczaj prześladowania uczniów najmłodszych klas przez starszych od siebie jest obecnie nieco bardziej powszechny niż w 2020 roku.	
99% uczniów deklaroowało, że ich relacje z rodzicami lub opiekunami są bardzo lub raczej dobre.	Zdecydowana większość uczniów ocenia relacje z rodzicami jak bardzo dobre oraz raczej dobre-łącznie 89%.
Obecnie nieco mniejsze odsetki uczniów niż w 2020 roku oceniają relacje z rodzicami jako bardzo dobre i dobre.	
W sumie 89% badanych dzieci i młodzieży była skłonna poprosić o pomoc rodzica lub opiekuna w sytuacji doświadczania trudności.	W sumie 79% badanych jest skłonna poprosić o pomoc rodzica lub opiekuna, gdyby w ich życiu wydarzyło się coś niepokojącego.
Poziom zaufania dzieci do rodziców nieznacznie się zmniejszył.	
68% zaufałoby nauczycielowi lub nauczycielce w sytuacji poczucia zagrożenia.	70% zaufałoby nauczycielowi lub nauczycielce w sytuacji poczucia zagrożenia.
Poziom zaufania dzieci do nauczycieli utrzymuje się na bardzo zbliżonym poziomie.	
Zbadano także jak często uczniowie doświadczają i są świadkami przemocy w sieci. Najczęściej uczniowie wskazywali, że osobiście dotyczyły ich następujące przejawy przemocy: otrzymywanie wiadomości z przezwiskami (27%), otrzymywanie złosliwych komentarzy (26%) oraz udostępnianie prywatnej wiadomości ucznia innej osobie (25%).	Uzyskane wyniki pozwalają stwierdzić, że najbardziej rozpowszechnionym zachowaniem z jakim spotykają się uczniowie w Internecie jest udostępnianie prywatnych wiadomości innej osobie (14%). Natomiast najmniejsze odsetki dzieci i młodzieży mierzą się w cyberprzestrzeni z takimi sytuacjami jak: otrzymywanie

Badani wskazują także, że przemoc w formie złośliwych komentarzy (20%), umieszczania ośmieszających filmów lub obrazów (13%) oraz złośliwych obraźliwych wiadomości (12%).	wiadomości z wyzwiskami, obelgami (8%), publikowanie w Internecie filmików/zdjęć, które ośmieszają mnie lub inne osoby ze szkoły, otrzymywanie złośliwych komentarzy (5%), otrzymywanie wiadomości z groźbami lub szantażem (4%), podszywanie się pod innych w Internecie (2%) oraz włamanie na konto na portalu społecznościowym (2%).
Uczniowie rzadziej niż w 2020 roku doświadczają cyberprzemocy.	

Podsumowanie badań ankietowych i rekomendacje

Dorośli mieszkańcy gminy Ketrzyn:

- ✓ W subiektywnej ocenie większości badanych (łącznie 74%) przemoc domowa jest w ich społeczności lokalnej raczej i bardzo rzadkim zjawiskiem. Jednakże 40% respondentów przyznało, że sami doświadczyli przemocy ze strony członka swojej rodziny. Co więcej ponad połowa ankietowanych, którzy doświadczyli przemocy- 60% przyznało, że w przeszłości wielokrotnie doznało przemocy domowej, ale takie sytuacje już się nie powtórzą. Kolejno, 22,5% deklaruje, że doznali przemocy raz w życiu i nigdy więcej się nie powtórzyło. Jednakże, 15% respondentów zaznaczyło, że w przeszłości wielokrotnie doznało przemocy domowej i wciąż jej doznaje, a 2,5% badanych odpowiedziało, że wiele razy doznało przemocy domowej i ma obawy, że zdarzy się to ponownie. W kontekście uzyskanych wyników na temat zjawiska przemocy domowej należy zwrócić większą uwagę na rozpowszechnianie informacji o podmiotach i miejscach świadczących pomoc osobom doświadczającym przemocy domowej za pomocą ulotek, plakatów, broszur i stron internetowych. Niezbędne jest także systematyczne i kompleksowe diagnozowanie zjawiska przemocy domowej, a także stałe podnoszenie kompetencji osób i służb zajmujących się ową problematyką. Zaleca się prowadzenie interdyscyplinarnych spotkań, konferencji lub szkoleń, na których obecni będą przedstawiciele wszystkich służb zajmujących się problematyką przemocy domowej. Wskazane jest również promowanie wzorów dobrego rodzicielstwa wolnego od przemocy, krzywdzenia i zaniedbywania np. poprzez prowadzenie warsztatów umiejętności wychowawczych i konsultacji dla rodziców. Rekomenduje się też prowadzenie lokalnych kampanii społecznych, które będą obalać mity i stereotypy na temat przemocy domowej, a także będą opisywać mechanizmy przemocy domowej i uświadamiać ich społeczną szkodliwość. Niezbędne jest prowadzenie działalności edukacyjnej, interwencyjnej, specjalistycznego poradnictwa rodzinnego, pracy socjalnej oraz realizacja różnego rodzaju programów z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej. Działania zapobiegawcze przemocy domowej powinny być realizowane na wielu poziomach. W działania powinno się zaangażować oprócz ustawodawcy, organizacji rządowych i pozarządowych, również całe społeczeństwo.

Pracownicy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej:

- ✓ Najistotniejszymi problemami występującymi na terenie gminy zdaniem pracowników GOPS są uzależnienie rodzin od różnych form pomocy społecznej oraz problemy opiekuńczo-wychowawcze (rodziców z dziećmi). Ważne będzie tutaj podnoszenie kompetencji służb i przedstawicieli instytucji realizujących działania zapobiegawcze tego rodzaju problemom.
- ✓ Większość respondentów zgadza się w pełni lub częściowo z tym, że pomoc społeczna pomaga w przezwyciężaniu trudnych sytuacji życiowych.
- ✓ W sumie 70% respondentów zdecydowanie lub częściowo zgadza się, że władze gminy są dobrze poinformowane o potrzebach pomocy społecznej. Poza tym, 73% uważa, że władze gminy wychodzą naprzeciw zgłaszanym przez GOPS problemom. Świadczy to o dobrej współpracy lokalnych władz z jednostką GOPS.
- ✓ 70% uważa, że większość potrzeb w sektorze życia społecznego jest w gminie zaspokajana. Przeciwnego zdania jest 30% respondentów. Może z tego wynikać, że podejmowane działania w zakresie rozwiązywania problemów społecznych są w niektórych obszarach niedostateczne. Zdaniem pracowników GOPS większej uwagi wymagają przede wszystkim transport osobowy, opieka zdrowotna oraz profilaktyka uzależnień.
- ✓ Wszyscy pracownicy GOPS dostrzegają potrzebę prowadzenia działań z zakresu profilaktyki uzależnień. Respondenci wskazywali najczęściej na potrzebę udzielania wsparcia psychologicznego dla rodzin.

Dzieci i młodzież szkolna:

- ✓ Uczniowie w gminie Kętrzyn deklarują w większości bardzo dobre lub dobre relacje z rodzicami, opiekunami oraz nauczycielami. Zaleca się rozwijanie pozytywnego potencjału rodziny i jednocześnie wzmacnianie czynnika chroniącego, jakim jest pozytywna więź dziecka z rodzicami poprzez realizację warsztatów podnoszących kompetencje wychowawcze rodziców.
- ✓ Zauważalnym problemem wśród młodych mieszkańców gminy są przypadki agresji i przemocy (zarówno fizycznej, jak i psychicznej), z jakimi badani spotykają się w środowisku rówieśniczym. Niektórzy z uczniów kilka razy w tygodniu, a nawet codziennie doświadczają przemocy fizycznej oraz psychicznej ze strony swoich kolegów i koleżanek w szkole. Otrzymane wyniki powinny skłonić do zapoczątkowania lub rozwijania w szkole działań z zakresu zapobiegania agresji

i przemocy, autoagresji oraz rozwiązywania konfliktów. Preferowane byłoby także doskonalenie szkolnych rozwiązań systemowych w zakresie kontroli i profilaktyki zachowań agresywnych. To przede wszystkim dyrektorzy placówek oświatowych powinni zwrócić szczególną uwagę na problem przemocy rówieśniczej. Co więcej, otrzymane wyniki na temat jakości relacji rówieśniczych w badanych klasach mogą posłużyć za zachętę do organizowania szkolnych warsztatów, podczas których dzieci i młodzież będą mieli okazję do wspólnego zastanowienia się nad alternatywnymi sposobami rozładowywania negatywnych emocji i skutecznymi sposobami rozwiązywania konfliktów, bez używania przemocy. Należy także ciągle udoskonalać szkolne systemy przeciwdziałania i reagowania na przemoc, w które włączać trzeba rodziców, od których dzieci młodzież czerpią wzorce w zakresie stosowania przemocy, jako rozwiązywania codziennych problemów.

- ✓ 14% ankietowanych doświadczyło przemocy domowej, z czego 10% doświadcza jej kilka razy w roku, 2%- kilka razy w miesiącu, a kolejne 2% nawet kilka razy w tygodniu. Doświadczenie przemocy jest jednym z największych zagrożeń rozwoju i bezpieczeństwa dziecka. Konsekwencje przemocy wobec dzieci mogą być drastyczne i trwałe, zarówno fizyczne – takie jak obrażenia i skaleczenia, złamania, a nawet śmierć, jak i psychiczne – agresja, problemy ze zdrowiem psychicznym, niska samoocena, zaburzenia emocjonalne i poznawcze. Przemoc ze strony osób najbliższych – rodziców – zaburza więź dziecka z rodzicami, podstawową i najważniejszą relację w życiu dziecka, co bezpośrednio wpływa na poczucie bezpieczeństwa dziecka oraz jego umiejętność nawiązywania dobrych relacji z innymi ludźmi. Monitorowanie stanu przestrzegania praw dziecka to jedno ze zobowiązań organów państwowych wynikających z przyjęcia Konwencji o prawach dziecka. To również statutowe zadanie licznych organizacji pozarządowych, a także moralny obowiązek społeczeństwa, by zapewnić bezpieczeństwo i harmonijny rozwój najmłodszych mieszkańców naszego kraju. Realizacja tego zobowiązania wymaga rzetelnej diagnozy zagrożeń i skuteczności prowadzonej polityki społecznej. Jest to szczególnie istotne w szybko zmieniających się czasach, gdy na wyzwania cywilizacyjne nakładają się zagrożenia epidemiczne czy wojenne.
- ✓ W perspektywie wyników na temat funkcjonowania badanych uczniów w Internecie konieczna wydaje się również szeroka edukacja z zakresu bezpiecznego korzystania z Internetu, czyli wspieranie świadomości prawnej uczniów, rozwijanie umiejętności

ochrony przez niebezpiecznymi sytuacjami, czy poszerzanie wiedzy z zakresu ochrony własnych danych.

Spis tabel i wykresów

<i>Tabela 1. Przyrost naturalny w Gminie Kętrzyn- lata 2020-2022.....</i>	<i>5</i>
<i>Tabela 2. Liczba sporządzonych „Niebieskich Kart A” wszczynających procedurę w latach 2020-2022 przez przedstawicieli poszczególnych podmiotów.....</i>	<i>7</i>
<i>Tabela 3. Punkt Konsultacyjno-Psychoedukacyjny- liczba rodzin.</i>	<i>8</i>
<i>Tabela 4. Przystępczość na terenie gminy w latach 2020-2022.....</i>	<i>10</i>
<i>Tabela 5. Liczba zdarzeń związanych z przemocą domową.</i>	<i>11</i>
<i>Tabela 6. Przekonania dotyczące przemocy.....</i>	<i>19</i>
<i>Tabela 7. Jak często Pana/Pani zdaniem w przypadku przemocy domowej zdarza się:</i>	<i>21</i>
<i>Tabela 8. Przekonania dotyczące wychowania.</i>	<i>22</i>
<i>Tabela 9. Jak poważne/istotne są poniższe problemy w Pana/Pani środowisku lokalnym?</i>	<i>24</i>
<i>Tabela 10. Jak często poniższe sytuacje zdarzają się w Twojej szkole?</i>	<i>37</i>
<i>Tabela 11. Czy Ty lub ktoś z Twojej szkoły zetknął się z wymienionymi zachowaniami w Internecie? .</i>	<i>46</i>
<i>Tabela 12. Porównanie wyników badań przeprowadzonych wśród pełnoletnich mieszkańców miasta.</i>	<i>47</i>
<i>Tabela 13. Porównanie wyników badań przeprowadzonych wśród uczniów klas IV-VIII ze szkół podstawowych.</i>	<i>48</i>
 <i>Wykres 1. Liczba mieszkańców w latach 2020-2022.</i>	 <i>5</i>
<i>Wykres 2. Jak częste jest w Pana/Pani opinii zjawisko przemocy domowej Pana/Pani miejscowości?</i>	<i>14</i>
<i>Wykres 3. Czy w Pana/Pani otoczeniu są osoby (znane osobiście lub "ze słyszenia") doświadczające przemocy domowej?</i>	<i>14</i>
<i>Wykres 4. Czy kiedykolwiek doświadczył/a Pan/i przemocy od członka swojej rodziny?</i>	<i>15</i>
<i>Wykres 5. Jakiego rodzaju była to przemoc (można zaznaczyć więcej niż jedną odpowiedź)?</i>	<i>15</i>
<i>Wykres 6. Jak zakończyła się ta sytuacja?</i>	<i>16</i>
<i>Wykres 7. Czy w związku ze stosowaną wobec Pana/Pani przemocą, poprosił/a Pan/i, o pomoc (np. bliską osobę, instytucję, osobę duchowną, sąsiadów)?</i>	<i>16</i>
<i>Wykres 8. Skąd według Pana/Pani bierze się agresja w stosunku do członków rodziny?</i>	<i>17</i>
<i>Wykres 9. Co Pana/Pani zdaniem pomogłoby zwalczyć przemoc domową?</i>	<i>20</i>
<i>Wykres 10. Czy według Pana/Pani pomoc społeczna pomaga w przezwyciężaniu trudnych sytuacji życiowych?</i>	<i>26</i>
<i>Wykres 11. Władze gminy są dobrze poinformowane o potrzebach pomocy społecznej.....</i>	<i>27</i>
<i>Wykres 12. Czy władze gminy Pani/Pana zdaniem wychodzą na przeciw zgłaszanym przez GOPS potrzebom?</i>	<i>27</i>

Wykres 13. Czy uważa Pani/Pan, iż większość potrzeb w sektorze życia społecznego jest w Gminie zaspokajana?	28
Wykres 14. Proszę wybrać spośród listy grup usług społecznych te, które w Pani/Pana ocenie wymagają większej uwagi:.....	28
Wykres 15. Czy dostrzega Pan/Pani potrzebę realizacji działań z zakresu profilaktyki uzależnień? ...	29
Wykres 16. Jakie działania w tym zakresie są Pana/Pani zdaniem najbardziej potrzebne?	29
Wykres 17. Jak dogadujesz się z rodzicami lub opiekunami? Jakie są Wasze relacje?	31
Wykres 18. Czy czujesz się bezpiecznie w swoim domu?	31
Wykres 19. Jak oceniasz swoje relacje z nauczycielami?	32
Wykres 20. Jak czujesz się w swojej klasie?	33
Wykres 21. Czy czujesz się bezpiecznie w swojej szkole? Czyli czy idziesz tam bez żadnych obaw i strachów?	33
Wykres 22. Czy w szkole są uczniowie, których się boisz?	34
Wykres 23. Czy masz w klasie lub szkole przynajmniej jedną osobę, której możesz się zwierzyć, gdy jest Ci z czymś trudno?	34
Wykres 24. Czy gdyby wydarzyło się coś niepokojącego (np. ktoś Ci groził, prześladował Cię, namawiał do zrobienia czegoś złego), to czy zaufałybyś swojemu rodzicowi lub opiekunowi i powiedział mu o swoim problemie?	35
Wykres 25. Czy gdyby wydarzyło się coś niepokojącego (np. ktoś Ci groził, prześladował Cię, namawiał do zrobienia czegoś złego), to czy zaufałybyś któremuś z nauczycieli i powiedział mu o swoim problemie?	35
Wykres 26. Wymienione wyżej sytuacje są przejawami agresji. Kto w szkole częściej robi takie rzeczy?	38
Wykres 27. Kiedy najczęściej dochodzi do przemocy?	38
Wykres 28. Jak myślisz, dlaczego uczniowie zachowują się agresywnie?	39
Wykres 29. Czy w szkole jest zwyczaj prześladowania, straszenia najmłodszych uczniów (tzw. „kocenie”, „chrzest” lub „fala”)?	39
Wykres 30. Jak oceniasz swoje zachowanie w szkole?	40
Wykres 31. Jeśli doświadczyłeś/aś przemocy w szkole, to jakiego rodzaju to była przemoc?	40
Wykres 32. Jak często doświadczasz którejkolwiek z form przemocy w szkole ze strony innych uczniów?	41
Wykres 33. Gdybyś doświadczył/a przemocy, to komu byś o tym powiedział/a? (można zaznaczyć więcej niż jedną odpowiedź)	41
Wykres 34. Jak uczniowie w Twojej szkole zareagowaliby na bójkę na szkolnym korytarzu? Co by zrobili, jak myślisz?	42
Wykres 35. Co Twoim zdaniem pomogłoby walczyć z przemocą w Twojej szkole?	43

<i>Wykres 36. Czy w swojej rodzinie doświadczyłeś/aś kiedykolwiek przemocy domowej?</i>	<i>43</i>
<i>Wykres 37. Jeśli doświadczyłeś/aś przemocy domowej, to jakiego rodzaju to była przemoc?</i>	<i>44</i>
<i>Wykres 38. Czy znasz osobiście lub „ze słyszenia” osoby doświadczające przemocy domowej?</i>	<i>44</i>